

“ III τοπ(ι)ογραφικές ανασυνδέσεις ”

Μία φανταστική προσέγγιση που αναδεικνύει
την σημασία της τοπ(Ι)ογραφίας των Ιωαννίνων

“ III τοπ(I)ογραφικές ανασυνδέσεις ”

III top(I)ographic reconnections

**Μία φανταστική προσέγγιση που αναδεικνύει
την σημασία της τοπ(I)ογραφίας των Ιωαννίνων**

An imaginary approach highlighting the
significance of Ioannina's top(I)ography

Χριστίνα Χήτα

Επιβλέπων: Κάρολος Γαλανός

Διπλωματική Εργασία

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Πολυτεχνική Σχολή
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Φεβρουάριος 2025

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον καθηγητή μου, κ. Κάρλο Γαλανό, για την πολύτιμη καθοδήγησή του στην εκπόνηση αυτής της εργασίας, καθώς και για τη στήριξη και την ανεκτίμητη υπομονή του καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της διαδρομής.

Επίσης, ευχαριστώ θερμά τους κ. Γεώργιο Σμύρη και κ. Ελένη Σιόντη, για την πολύτιμη και πρόθυμη βοήθειά τους στο ξεκίνημα αυτής της εργασίας, παρέχοντας μου χρήσιμες πληροφορίες και την απαραίτητη βιβλιογραφία.

Summary

In the modern era of constant change, where aspects of everyday life are continually being reshaped, Ioannina, through the preservation of its historical connections, stands out as the ideal case study for exploring the deeper dimensions that shape the identity of a modern built environment.

Examining the development of the city of Ioannina, it is evident that historically, the topography of the wider area and the deep connection of its inhabitants with the natural landscape have been pivotal to the development of their social and cultural life. In other words, in Ioannina the natural landscape is fundamentally related to the city's cultural development, and thus the concept of "top(I)ography" is introduced to describe the exact complex of social activities and environmental dynamics, that shape Ioannina's identity. However, as in recent years urban growth and human interventions in the natural landscape have altered this relationship, degrading it and transforming its socio-cultural dimension, the importance of "top(I)ography" aims to remind of the values and qualities that are important to preserve in today's modern era, so that Ioannina's residents can once again enjoy the city and reconnect with the environment around them.

In an imaginary scenario of the near future, inspired by the evolution of the topography of Ioannina, the natural landscape of Ioannina is dramatically reshaped, ultimately creating the opportunity for a new balance between human existence and natural environment. Within this context, a 'modern ark' is developed consisting of three thematic spaces that preserve the qualities that form the essence of Ioannina and are rooted in the relationship between human and the a) mountains, b) water, and c) biodiversity. Overall, these 3 spaces compose a new integrated experience of enjoyment and understanding of the significance of Ioannina's top(I)ography, while simultaneously promoting environmental awareness and social cohesion.

The aim of this thesis is to encourage a better understanding of Ioannina's identity and the deeper elements that define it. Finally, it seeks to highlight broader discussions and concerns regarding the future of the cities and urban development, in the light of the re-examination of the priorities in modern, changing urban landscapes.

Key words:

top(I)ography, identity, natural and social landscape, imaginary, Ioannina's cosmopolitan citizens

Περίληψη

Στην σύγχρονη ρευστή εποχή, όπου πτυχές της καθημερινότητας αναδιαμορφώνονται συνεχώς, τα Ιωάννινα διατηρώντας τις ιστορικές τους συνδέσεις, αναδεικνύονται ως το κατάλληλο πεδίο διερεύνησης των βαθύτερων διαστάσεων που διαμορφώνουν την ταυτότητα ενός σύγχρονου δομημένου περιβάλλοντος.

Εξετάζοντας την πορεία εξέλιξης της πόλης των Ιωαννίνων, διακρίνεται πως ιστορικά η τοπογραφία της ευρύτερης περιοχής και η γενικότερη σύνδεση των κατοίκων με το φυσικό τοπίο, υπήρξαν πυλώνες για την ανάπτυξη της κοινωνικής και πολιτιστικής της ζωής. Με άλλα λόγια, στα Ιωάννινα το φυσικό τοπίο σχετίζεται θεμελιωδώς με την πόλη, και έτσι εισάγεται η έννοια της top(I)ογραφίας για να περιγράψει ακριβώς αυτή τη συσχέτιση μεταξύ κοινωνικών δραστηριοτήτων και περιβαλλοντικών δυναμικών που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ταυτότητάς της. Ωστόσο, καθώς τα τελευταία χρόνια η αστική ανάπτυξη και οι ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στο φυσικό τοπίο αλλοίωσαν τη σχέση των κατοίκων με αυτό, υποβαθμίζοντας το και μεταβάλλοντας την κοινωνικοπολιτιστική του διάσταση, η σημασία της έννοιας αυτής, έρχεται να υπενθυμίσει τις αξίες και τις ποιότητες που έχει σημασία να διαφυλάξουμε στη σημερινή μεταβαλλόμενη εποχή, ώστε ο κάτοικος να απολαύσει ξανά την πόλη του και να επανενωθεί με το περιβάλλον γύρω του.

Σε ένα φανταστικό σενάριο του κοντινού μέλλοντος, που εμπνέεται από την εξέλιξη της τοπιογραφίας των Ιωαννίνων, το φυσικό τοπίο αναδιαμορφώνεται δραματικά και δημιουργείται εν τέλη η ευκαιρία για μία νέα ισορροπία μεταξύ ανθρωπίνης ύπαρξης και φυσικού τοπίου. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύσσεται μία «σύγχρονη κιβωτός» αποτελούμενη από 3 θεματικούς χώρους που διαφυλάσσουν τις ποιότητες που δομούν την ουσία των Ιωαννίνων. Αυτές βρίσκονται, σύμφωνα με την ανάλυση της περιοχής, στη σχέση του ανθρώπου με τα βουνά, το νερό και τη βιοποικιλότητα. Συνολικά οι 3 αυτοί χώροι, συνθέτουν μια νέα ολοκληρωμένη εμπειρία απόλαυσης και κατανόηση της σημασίας της top(I)ογραφίας των Ιωαννίνων, προάγοντας παράλληλα την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση όσο και την κοινωνική συνοχή.

Σκοπός της εργασίας, είναι να ενθαρρύνει μία καλύτερη κατανόηση της εικόνας της πόλης των Ιωαννίνων και των βαθύτερων στοιχείων που την χαρακτηρίζουν, καθώς και να αναδείξει ευρύτερες συζητήσεις και προβληματισμούς για το μέλλον της πόλης, της αστικής ανάπτυξης, και των προτεραιοτήτων των σύγχρονων μεταβαλλόμενων αστικών τοπίων.

Λέξεις κλειδιά:

top(I)ογραφία, ταυτότητα, φυσικό και κοινωνικοπολιτιστικό τοπίο, φανταστικό, Γιαννιώτης κοσμοπόλιτας

Περιεχόμενα

I. Η σημασία της τοπ(Ι)ογραφίας των Ιωαννίνων
- Ανάλυση περιοχής μελέτης

12 **A.** Η επίδραση της φυσικής τοπογραφίας στη διαμόρφωση του κοινωνικοπολιτιστικού τοπίου της πόλης
A1. Η τοπογραφία της περιοχής ως ένα φυσικό καταφύγιο
A2. Τα Ιωάννινα ως συγκοινωνιακός κόμβος
A3. Το πολυπολιτισμικό σταυροδρόμι της Ηπείρου

22 **B.** Σχέση φυσικού και κατασκευασμένου
B1. Υδρολογικό δίκτυο και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις
B2. Κατασκευαστική υπερίσχυση και οριοθέτηση μεταξύ ανθρώπου και φύσης
B3. Το εξευγενισμένο φυσικό τοπίο

36 **Γ.** Ο Γιαννιώτης κοσμοπόλιτας και η εικόνα της πόλης

38 **Δ.** Ορισμός της έννοιας "τοπ(Ι)ογραφία"

II. Μία φανταστική προσέγγιση - Η πρόταση

40 **Ε.** Η νέα τοπογραφία των Ιωαννίνων

48 **ΣΤ.** Εννοιολογική προσέγγιση

52 **Ζ.** Σχεδιαστική προσέγγιση
Θεματικός χώρος 01. Άνθρωπος + βουνά
Θεματικός χώρος 02. Άνθρωπος + νερό
Θεματικός χώρος 03. Άνθρωπος + βιοποικιλότητα

98 **Η.** Τρισδιάστατες απεικονίσεις

104 **Θ.** Μακέτες

106 **Ι.** Βιβλιογραφία / Αναφορές

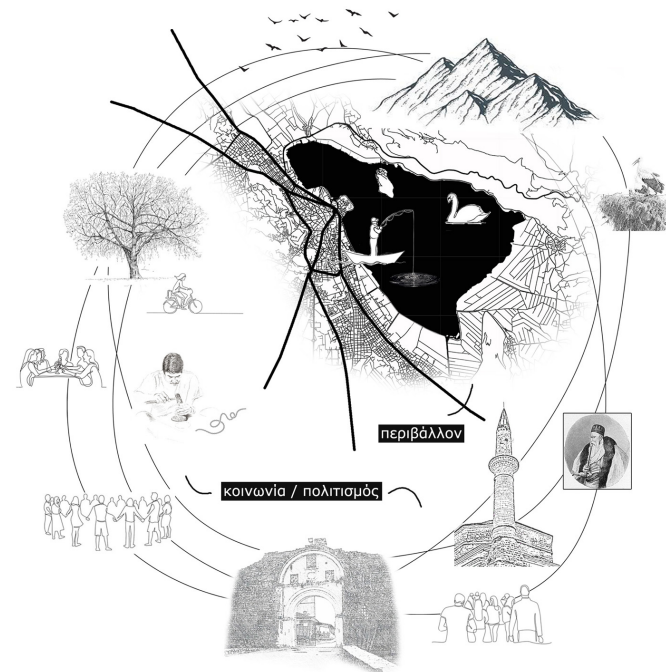
Εισαγωγή

Στη σημερινή μεταβαλλόμενη εποχή, καθώς ο τρόπος με τον οποίο αλληλεπιδρούμε, αντιλαμβανόμαστε και ερμηνεύουμε το περιβάλλον γύρω μας αλλάζει διαρκώς, εγείρονται όλο και πιο έντονα προβληματισμοί σχετικά με την ταυτότητα ενός χώρου ή τόπου.

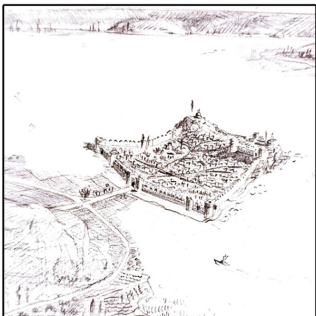
Η πόλη των Ιωαννίνων λοιπόν, είναι ένα ενδιαφέρον παράδειγμα διερεύνησης αυτού του προβληματισμού, καθώς ήταν πάντα μια ιδιαίτερη κοσμολογία που παρά τις εξελίξεις, διατηρούσε τη σύνδεσή της με τις ιστορικές της ρίζες. Αποτελεί έναν τόπο ιστορικά συναφή με δίκτυα και ροές που γνωρίζουμε και προάγει η σύγχρονη πραγματικότητα και έως και σήμερα η πόλη αυτή εξακολουθεί να διατηρεί τον υπερροπτικό της χαρακτήρα, καθώς διατηρεί συνδέσεις που ξεπερνούν τα όριά της, φυσικά και μη. Είναι δηλαδή μία πόλη που η ταυτότητά της, εκτείνεται πέρα από τα απτά και ποσοτικά στοιχεία της και συντίθεται περισσότερο από άυλα χαρακτηριστικά. Από ιστορικές συνδέσεις, κοινωνικές πρακτικές και πολιτιστικές ρίζες, αλλά και από την εντυπωσιακή μορφολογία του τοπίου, με τον φυσικό λιμναίο οικοσύστημα και τις δραστηριότητες γύρω από αυτό.

Στην ουσία αποτελείται από ένα πλούσιο κοινωνικοπολιτιστικό υφαντό που είναι συνυφασμένο με τα εντυπωσιακά περιβαλλοντολογικά της χαρακτηριστικά.

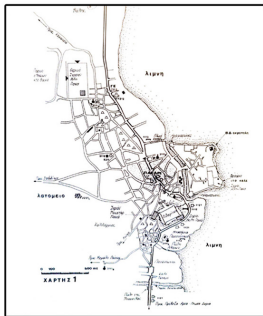
Σύμφωνα με το παρπώνω πλαίσιο και κάνοντας μια ιστορική αναδρομή, η εργασία εστιάζει για αρχή στα στοιχεία αυτά που δομούν την ταυτότητα της πόλης των Ιωαννίνων και στη συνέχεια εμβαθύνει στο πως έχουν διαμορφωθεί με την πάροδο των χρόνων και τη σημασία αυτών στη σημερινή εποχή.

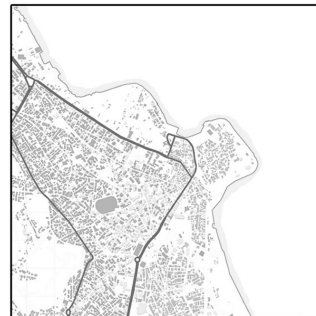
Η ταυτότητα της πόλης των Ιωαννίνων

Κάστρο Ιωαννίνων, ιχνογράφημα πρωτοβυζαντινής πόλεως, 13ος-15ος αι.

Πόλη Ιωαννίνων, Οθ. Αυτοκρατορία, αρχές 19ου αι.

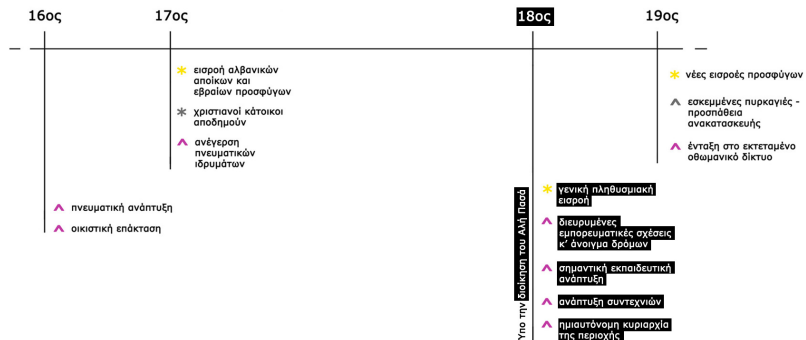

Πόλη Ιωαννίνων, Ελληνικό κράτος, 2024

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

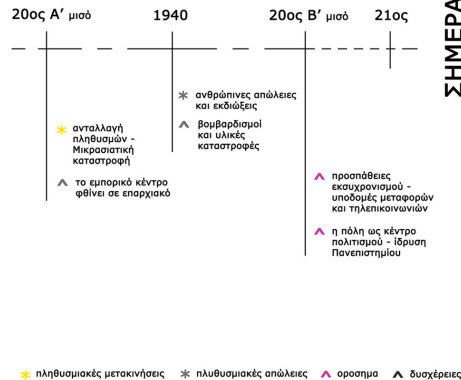

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Υπό την Εξουσία του Αλή Πασά

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΣΗΜΕΡΑ

Χρονολόγιο 01: ιστορικά σημεία εξέλιξης της πόλης των Ιωαννίνων

* πληθυσμιακές μετακινήσεις * πληθυσμιακές απώλειες ▲ οροσημα * δυσχερείες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Α. Η επίδραση της φυσικής τοπογραφίας στη διαμόρφωση του κοινωνικοπολιτιστικού τοπίου της πόλης

Α1. Η τοπογραφία της περιοχής ως ένα φυσικό καταφύγιο

Τα Ιωάννινα, διανύοντας 3 χαρακτηριστικές περιόδους-σταθμούς στη ιστορία τους (χρονολόγιο 01), διακρίνεται πως αναπτύσσονταν αρκετά αυτόνομα, τόσο από τις υπάρχουσες μεγάλες κυβερνήσεις, όσο και από τις φυσικές ανάγκες διαβίωσης. Μία αυτονομία που προέκυψε κυρίως από τα τοπογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής, που την καθιστούσαν και εξ αρχής ένα κατάλληλο μέρος για οικιστική ανάπτυξη.

Πιο συγκεκριμένα, η τοποθεσία της πόλης ανάμεσα από οροσειρές που περικλείουν την περιοχή, δημιουργούσαν μία φυσική οχύρωση η οποία την καθιστούσε έτοιμη σε άμυνα ενάντια στις πολιορκίες, ενώ και η παρουσία του υγρού στοιχείου, αποτελούσε σημαντικό παράγοντα για την επιβίωση και την ανάπτυξη κοινότητας.

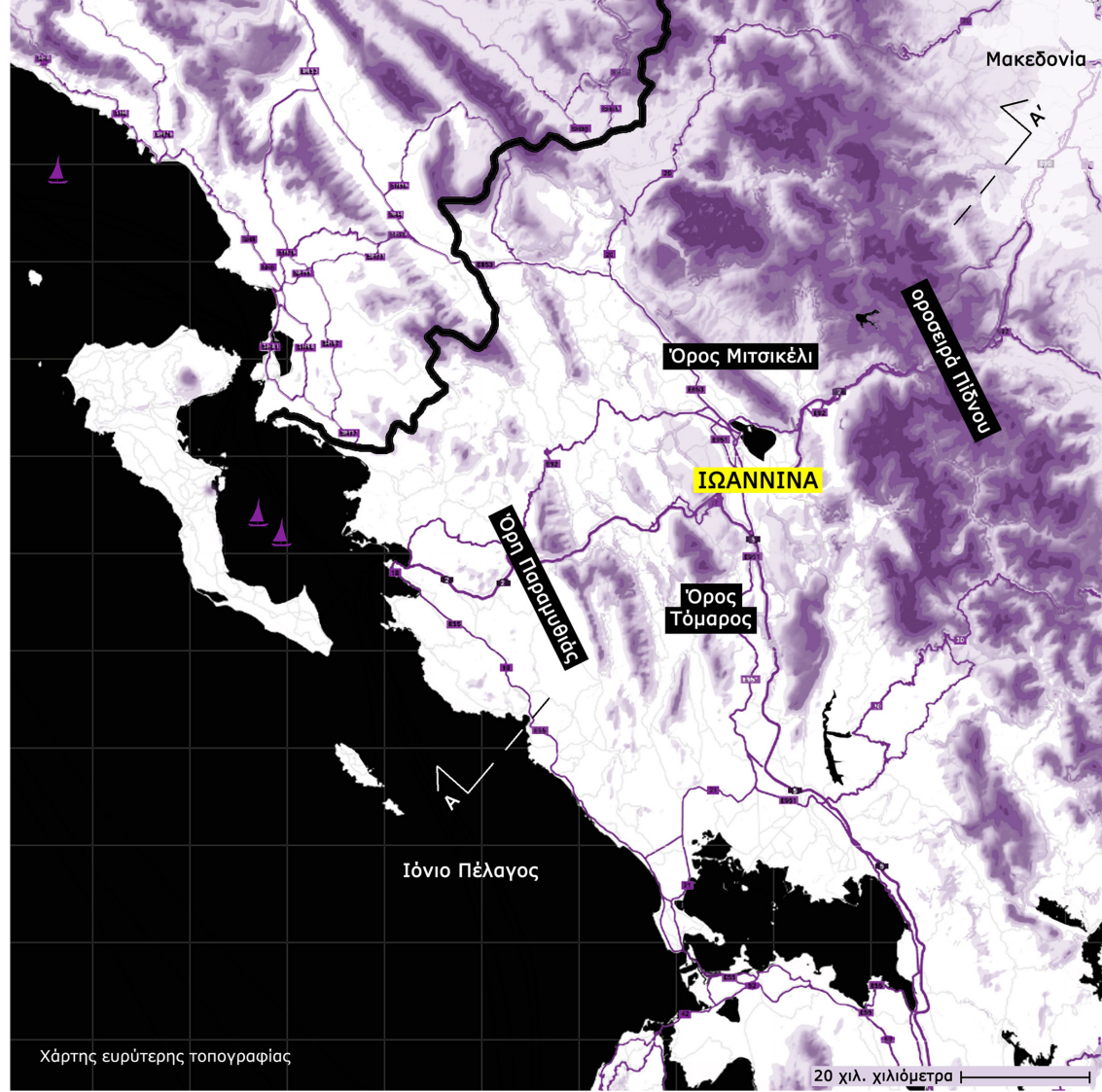
Φυσική οχύρωση / Άμυνα από παραθαλάσσιες απειλές
Ιόνιο πέλαγος

λεκανοπέδιο
Ιωαννίνων

Φυσική οχύρωση / Άμυνα από
χερσαίες απειλές
Μακεδονία/Θεσσαλία

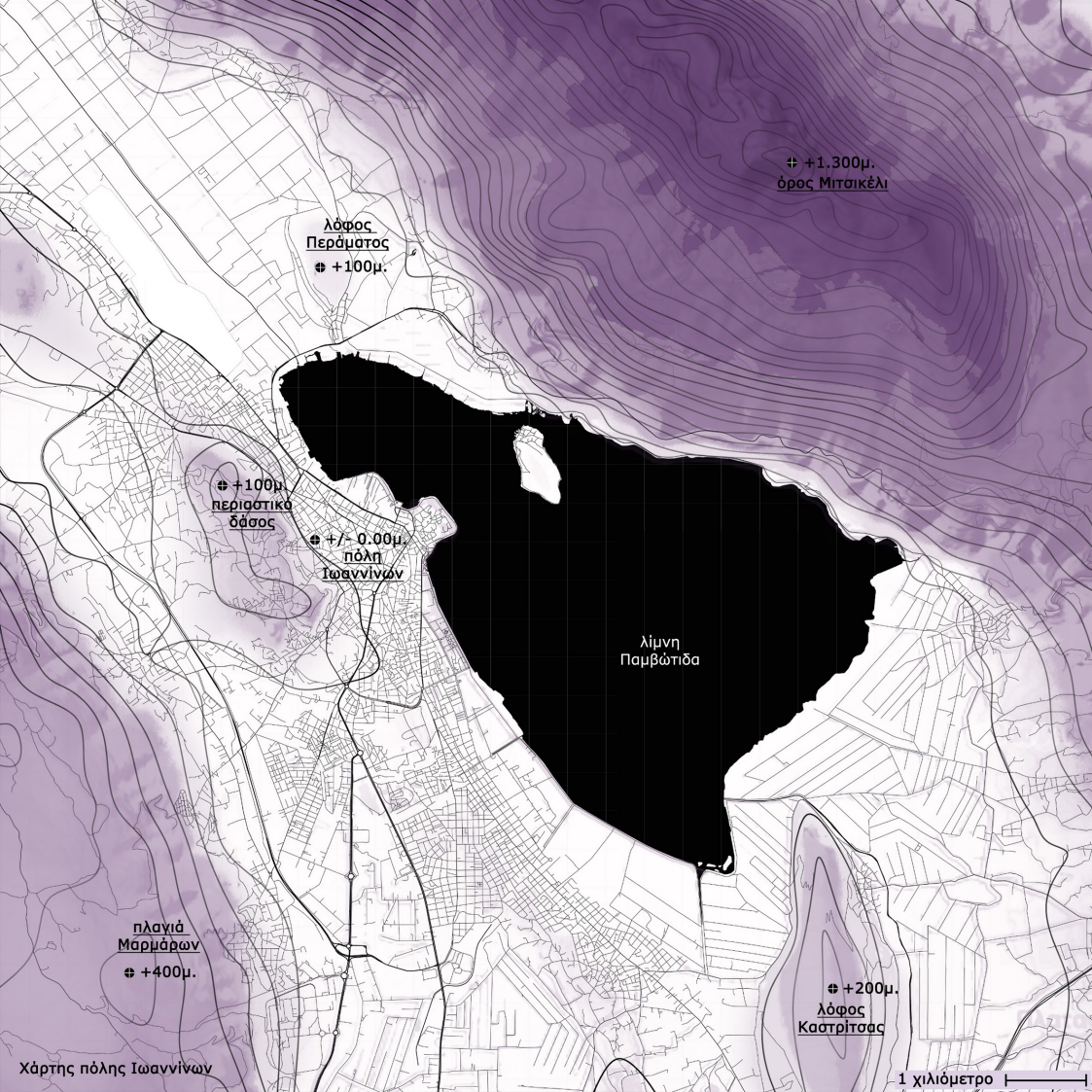

Α-Α'. Διαγραμματική τομή τοπογραφίας της Ηπείρου. πηγή: Χαρίσης (2003)

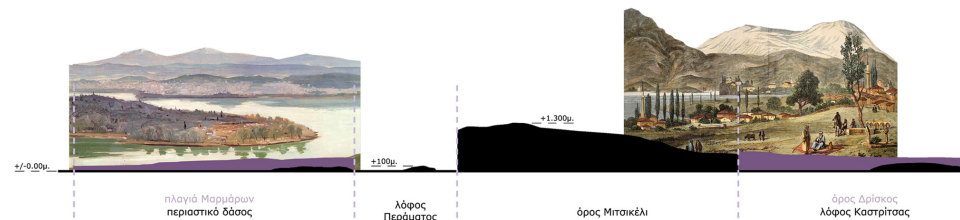

Χάρτης ευρύτερης τοπογραφίας

20 χιλ. χιλιόμετρα

Παράλληλα, καθώς η επιβλητική και περικλειστή παρουσία των βουνών προσέδιδε το αίσθημα ασφάλειας στους κατοίκους, καλλιέργησε εξίσου την ανάγκη για αυτόνομη ανάπτυξη και όπως είναι φυσικό, δεσμούς μεταξύ τους αφού, τα βουνά αποτελούσαν σύμμαχους της συλλογικής τους ενότητάς.

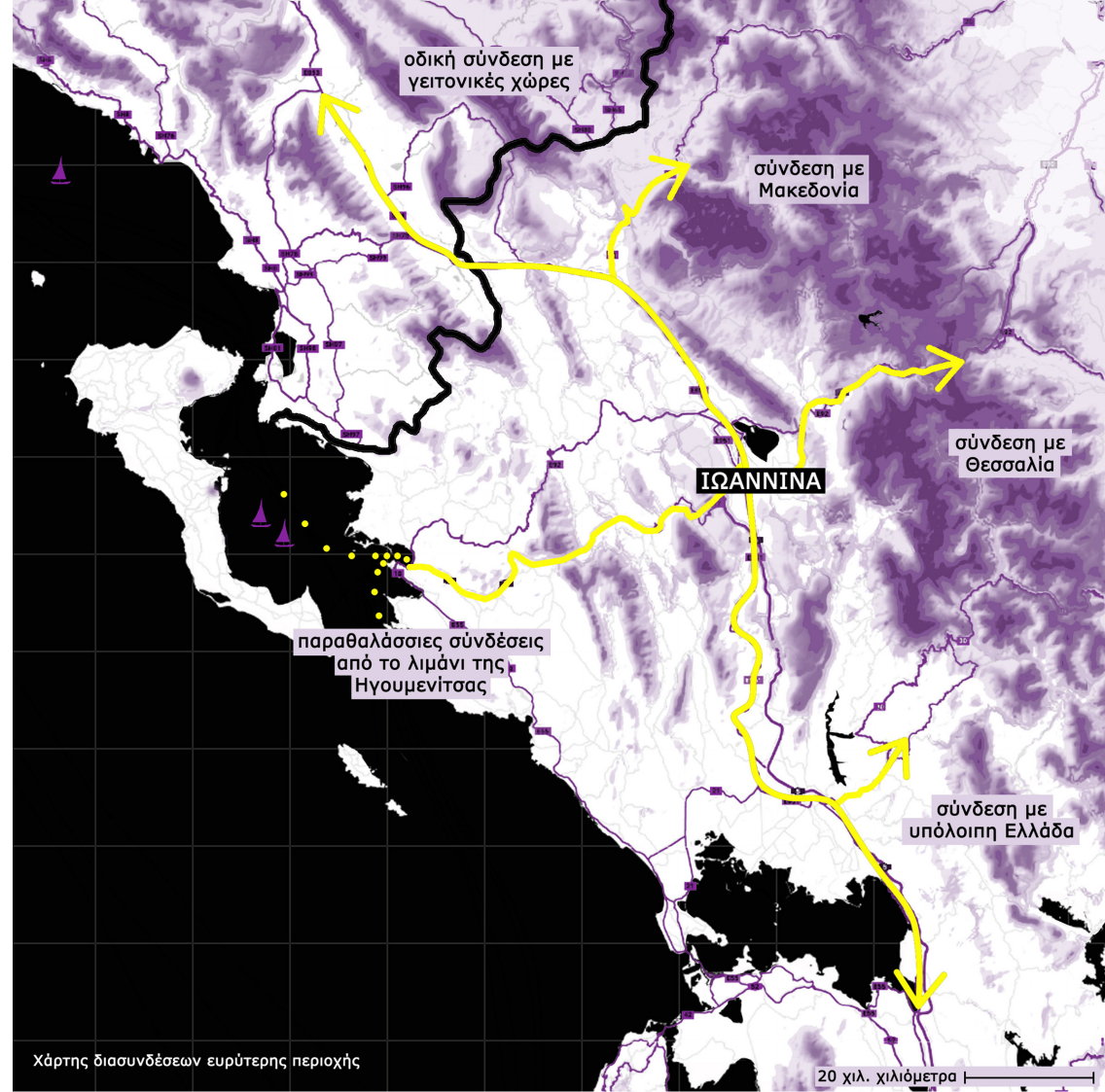
2.000μ. |
Ανάπτυγμα θέσης των λόφων + βουνών του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων

A2. Τα Ιωάννινα ως συγκοινωνιακός κόμβος

Παρόλο που η γενική μορφολογία των ορεινών όγκων κάνει την πόλη φαινομενικά απομονωμένη και αποσπασματική λειτουργικά από την ευρύτερη περιοχή, τα Ιωάννινα κατάφεραν να αναπτύξουν, ενώ διατηρούν έως και σήμερα, πολλές συνδέσεις και δίκτυα. Με κύρια αφορμή την γενικότερη γεωγραφική της θέση αλλά και την τοπική της «αυτόνομη» ανάπτυξη, η πόλη εξελίχθηκε σύντομα ως ένας οικονομικός και κυρίως συγκοινωνιακός κόμβος με διασυνδέσεις τόσο με τις γειτονικές εγχώριες περιοχές, όσο και με τις γειτονικές χώρες, ακόμα και παραθαλάσσια καθώς ήταν η πρώτη ή αντίστοιχα η τελευταία στάση απ' όπου θα μπορούσαν να διανεμηθούν τα εμπορεύματα στις υπόλοιπες περιοχές.

Το παζάρι των Ιωαννίνων, Μπαϊρακλή Τζαμί, αρχές 2ου αι. ηηγθ: Ζυγούρης (2019)

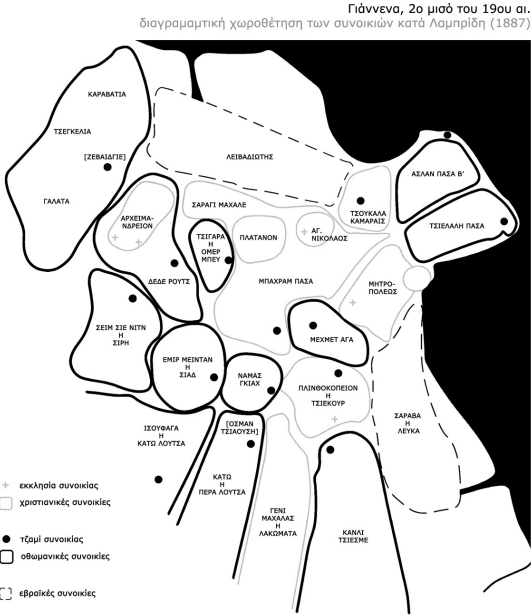

A3. Το πολυπολιτισμικό σταυροδρόμι της Ηπείρου

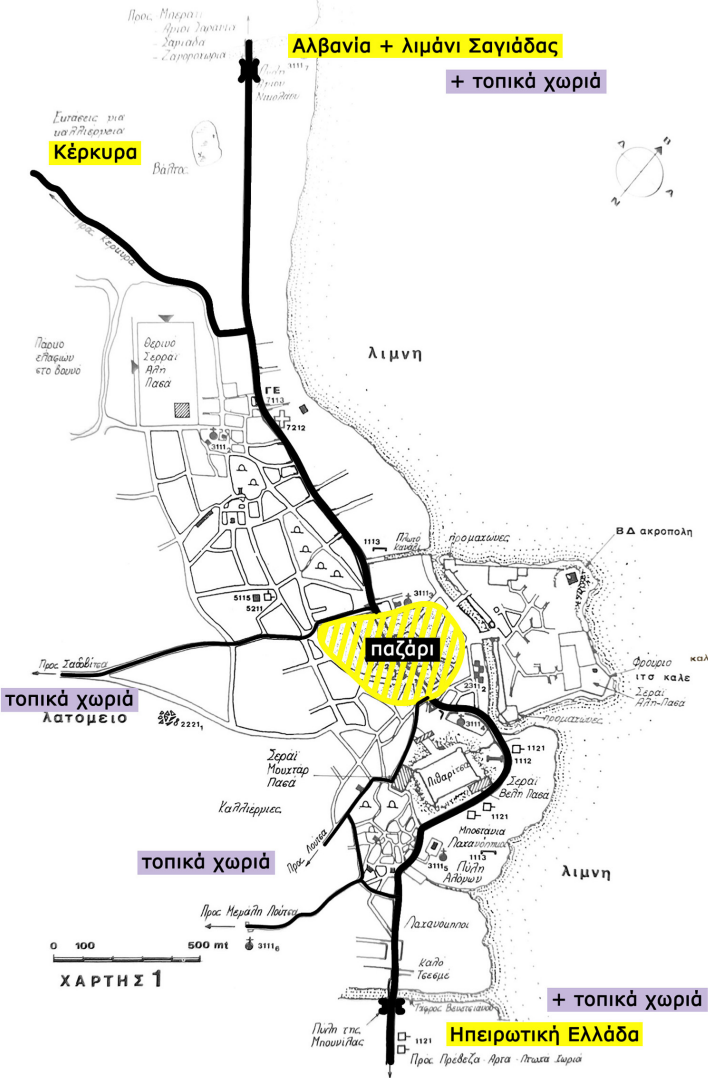
Οι συνδέσεις στην πόλη των Ιωαννίνων, δεν περιοριζόταν μόνο σε φυσικές, καθώς ήταν παράλληλα ένας τόπος που δεχόταν πάρα πολλές πληθυσμιακές μετακινήσεις άλλων λαών. Έτσι αποτελούσε επίσης ένα πολυπολιτισμικό σταυροδρόμι, από την αρχή μάλιστα της ύπαρξής της.

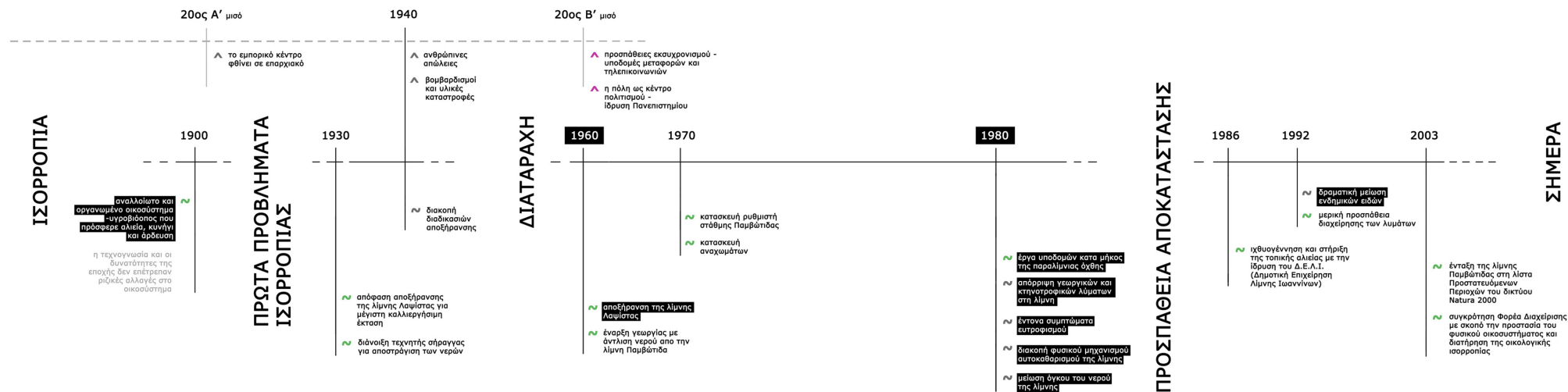
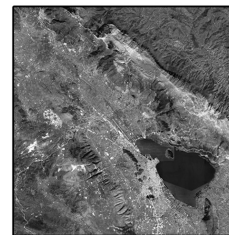
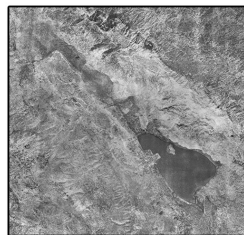
Συγκεκριμένα τον 18ο αιώνα, περίοδος της ηγεσίας του Αλή Πασά και μεγάλης ακμής για την πόλη σε πολλές της πτυχές, έχει αποτυπωθεί το παρακάτω σχέδιο, που αναπαριστά το μωσαϊκό των συνοικιών της εποχής, με την συνύπαρξη των 3ών κατά την περίοδο, διαφορετικών λαών. Συνυπάρχοντας ειρηνικά μεταξύ τους και διατηρώντας ο καθένας την ταυτότητά του, συνέβαλλαν στη συνολική ανάπτυξη και πολιτιστική ζωντάνια των Ιωαννίνων. Με βάση αυτό, έτσι και το άλλοτε διάσημο «παζάρι» της πόλης δεν ήταν μονάχα ένας εμπορευματικός κόμβος, αλλά χώρος έκφρασης της πολυπολιτισμικότητας, καθώς συμπύκνωνε τη διαστρέβλωση πολιτισμών τόσο των ντόπιων λαών όσο και περαστικών, οι οποίοι κουβαλούσαν ο καθένας τις δικές τους επιρροές.

Τα Ιωάννινα λοιπόν, διακρίνεται πως εξελίχθηκαν σε μία πόλη που παρόλη την φυσική απομόνωση και εσωστρέφεια που της προσέδιδαν τα βουνά, και η οποία βέβαια επέτρεψε την ανάπτυξη και αυτονομία της, ήταν επίσης μία πόλη εξίσου ανοιχτή και δεκτική σε διαφορετικές κουλτούρες, αναμείξεις και συνδέσεις πέρα από το σκληρό τοπογραφικό όριό της.

Γιάννινα, 1ο μισό του 19ου αι.
Δημητριάδης (1993)

Β. Σχέση φυσικού και κατασκευασμένου

Β1. Υδρολογικό δίκτυο και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις

Ένα επίσης σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη του οικισμού στην περιοχή των Ιωαννίνων, παράλληλα με τα βουνά που αναλύθηκαν παραπάνω, ήταν όπως αναφέρθηκε και το στοιχείο του νερού. Πρόσφερε πλούσια βιοποικιλότητα υποστηρίζοντας μια ποικιλία ειδών από φυτά και ζώα, ήταν ένα κρίσιμο στοιχείο για την βιοποριστική ζωή των κατοίκων της πόλης ενώ επίσης αποτέλεσε ένα σημαντικό χώρο αναψυχής και κοινωνικής αλληλεπίδραση με αφορμή τις δραστηριότητες γύρω από αυτό.

Η γενικότερη τοπογραφία ωστόσο, σχετικά με το υδρολογικό δίκτυο της περιοχής, δεν ήταν πάντα όπως την γνωρίζουμε σήμερα. Πριν από το 1960, η λίμνη Παμβώτιδα αποτελούσε μέρος ενός ζωντανού υδρολογικού συστήματος που περιλάμβανε μία ακόμη λίμνη, την λίμνη Λαψίστα. Το 1930 ωστόσο, με σκοπό την μεγίστη αξιοποίηση νερού και καλλιεργήσιμης γης, αποφασίστηκε η αποξήρανσή της λίμνης αυτής, και οι ενέργειες που την συνόδευσαν, όχι μόνο άλλαξαν την τοπογραφία της περιοχής, αλλά είχαν σοβαρές επιπτώσεις στη φυσιολογική λειτουργία του συνολικού λιμναίου οικοσυστήματος και στην σχέση του με την πόλη των Ιωαννίνων, ενώ παρά τις μετέπειτα προσπάθειες αποκατάστασης, έως και σήμερα αυτό αδυνατεί να επέλθει σε μία φυσιολογική λειτουργία.

βιοποικιλότητα

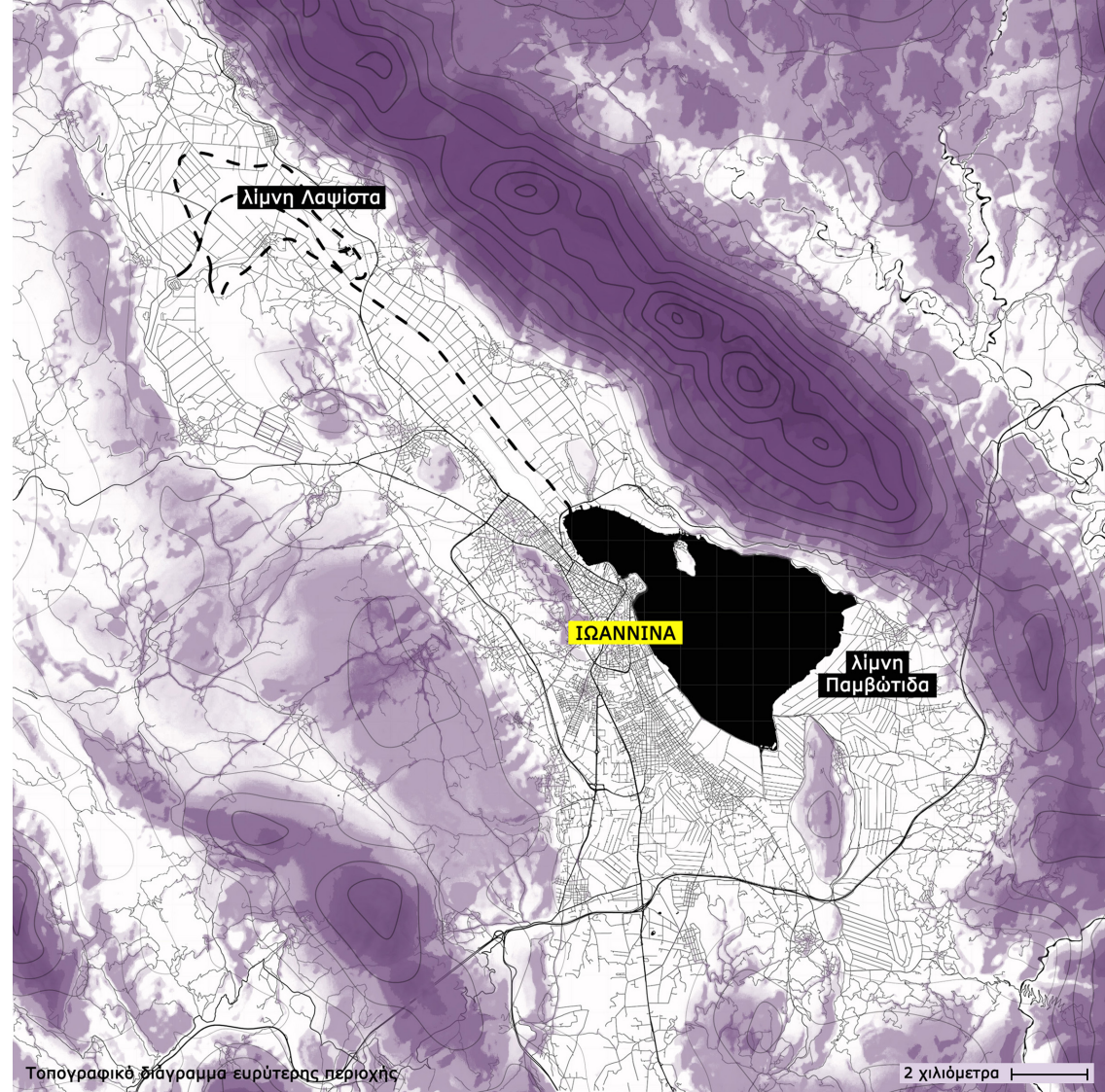
βιοπορισμός

αναψυχή

Σχέση των κατοίκων με την λίμνη Παμβώτιδα προ του 1960

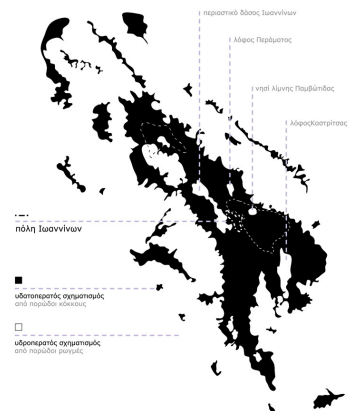

Τοπογραφικό διάγραμμα ευρύτερης περιοχής

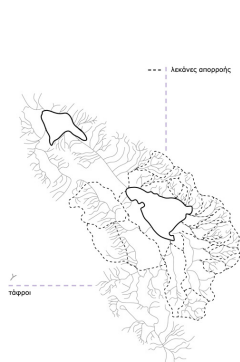
2 χιλιόμετρα

Το υδρολογικό σύστημα των 2 λιμνών, Παμβώτιδα – Λαψίστα, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη ροή και επικοινωνία των υδάτων της ευρύτερης περιοχής. Καθώς, η σύσταση του εδάφους αποτελείται από υδρωπερατούς σχηματισμούς, που επιτρέπουν στο νερό να διαπερνά και να κινείται μέσα στο έδαφος, ένα εκτεταμένο δίκτυο τάφρων και απορροών εξασφαλίζουν την υπόγεια επικοινωνία των υδάτων, ενώ και τα υδρολίβαδα, τα οποία κατέβαλαν μια σημαντική έκταση και αποτελούσαν επίσης σημαντικό καταφύγιο βιοποικιλότητας της περιοχής, λειτουργούσαν ως φυσικοί διαχειριστές της αυξημένης κατά περιόδους στάθμης του νερού.

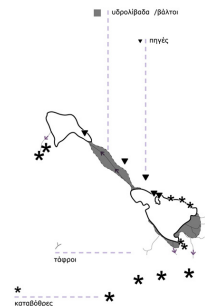
Για την ακρίβεια, το υδρολογικό σύστημα Παμβώτιδα-Λαψίστα, αποτελούσε έναν σημαντικό άξονα διασύνδεσης μεταξύ διαφορετικών περιοχών και οικοσυστημάτων, που υπερέβαινε την ακριβή του τοποθεσία καθώς, τα νερά προερχόμενα από πηγές του όρους Μιτσικέλι εκβάλλανε μέσα από καταβόθρες είτε στις πηγές Λούρου από τη μία πλευρά, είτε στον ποταμό Καλαμά καταλήγοντας στο Ιόνιο από την μεριά της λίμνης Λαψίστας.

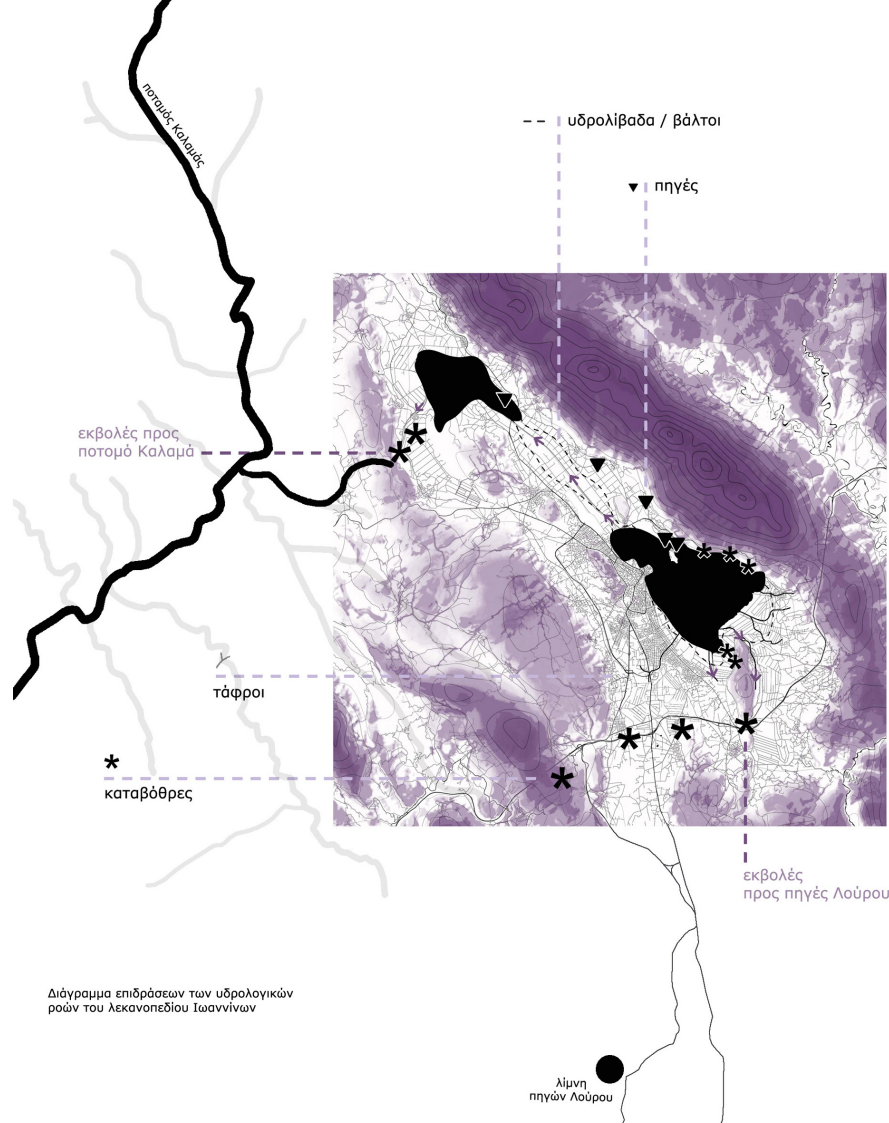
1. Διάγραμμα σύστασης εδάφους

2. Διάγραμμα υδροφόρων συστημάτων

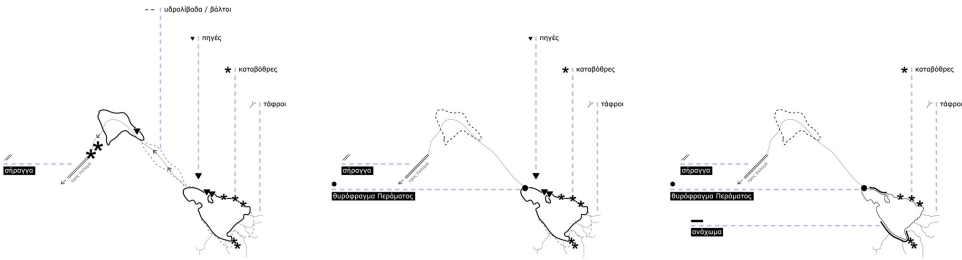

πηγή στοιχείων: Μελέτη αποκατάστασης οικοσυστήματος λίμνης Παμβώτιδας, Περιφέρεια Ηπείρου (2015)

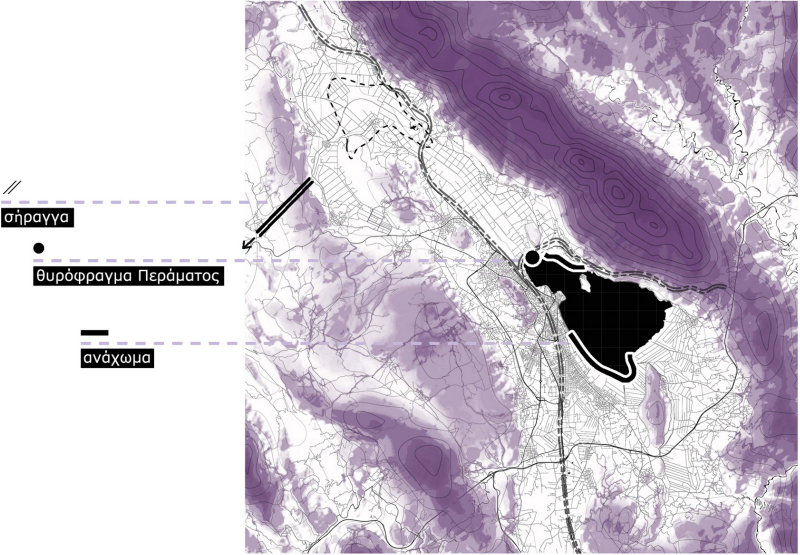

Διάγραμμα επιδράσεων των υδρολογικών ροών του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων

Για να πραγματοποιηθεί η αποξήρανση, έγινε μια σειρά επεμβάσεων που στόχευαν κυρίως στα νερά της λίμνης Παμβώτιδας, καθώς ήταν αυτά που τροφοδοτούσαν στην ουσία την Λαψίστα. Οι επεμβάσεις αφορούσαν χρονολογικά α) την κατασκευή μιας σήραγγας ώστε να αποστραγγιστεί πλήρως η περιοχή της Λαψίστας, β) τη δημιουργία ενός υδροφράγματος για την διαχείριση της εκροής των νερών από τη λίμνη Παμβώτιδα και γ) λόγω και της αστικής ανάπτυξης, τη δημιουργία 2 αναχωμάτων ώστε να συγκρατούν τα νερά σε περίπτωση υπερχειλίσσης της λίμνης στις κατά τ'άλλα βαλτώδεις περιοχές των υδρολίβαδων.

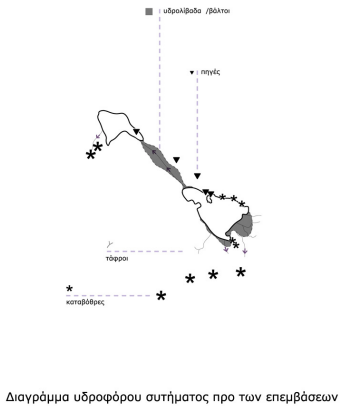

Διαγράμματα εξελικτικής πορείας επεμβάσεων στο υδροφόρο σύστημα του Λεκανοπεδίου Ιωαννίνων

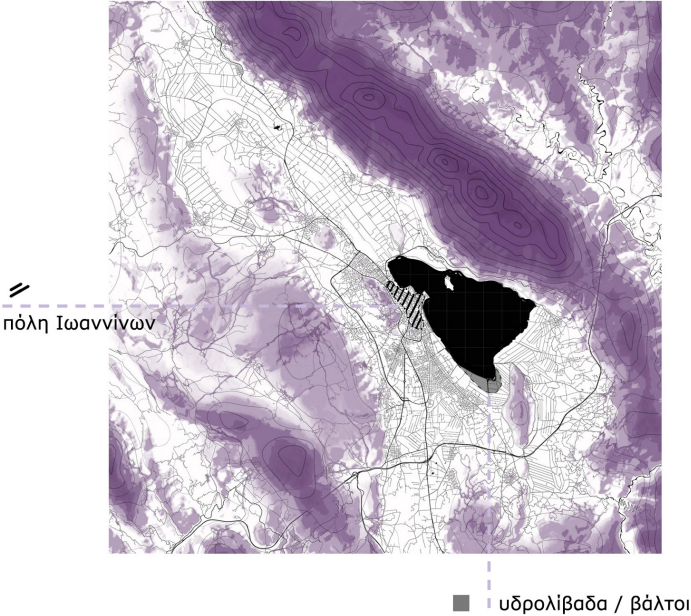

Διαγράμματα επεμβάσεων στο υδροφόρο σύστημα του Λεκανοπεδίου Ιωαννίνων

Ως αποτέλεσμα, όχι μόνο χάθηκε η λίμνη Λαψίστα, αλλά και η λίμνη Παμβώτιδα έγινε μία κλειστή λεκάνη νερού που ελέγχετε ανθρωπογενώς. Τα υδρολίβαδα, που όπως επισημάνθηκε ήδη αποτελούσαν σημαντικό καταφύγιο βιοποικιλότητας και ρύθμισης της στάθμης των υδάτων συμβάλλοντας στη πρόληψη πιθανής πλημύρας, σχεδόν εξαφανίστηκαν και το ευρύτερο λιμναίο οικοσύστημα υποβαθμίστηκε αφού δεν λειτουργούσε πλέον φυσικά.

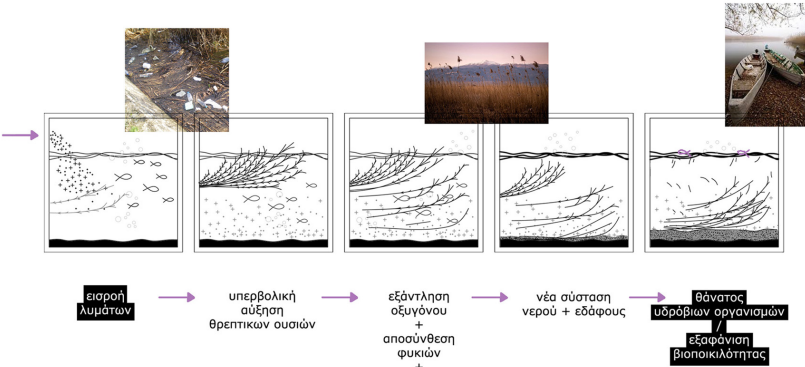
Διάγραμμα υπολειμματικής υδρολογικής κατάστασης

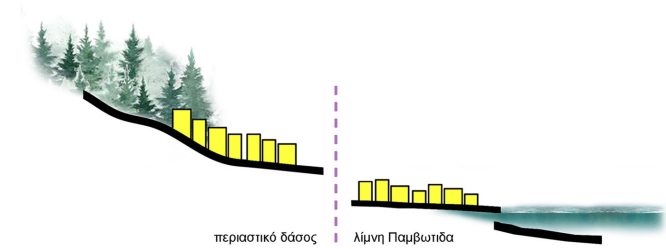
B2. Κατασκευαστική υπερίσχυση και οριοθέτηση μεταξύ ανθρώπου και φύσης

Ενώ η τοπογραφία της περιοχής, όπως αναλύθηκε στο Μέρος Α, αποτέλεσε έναν σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης του οικισμού, σήμερα, λόγω και της αστικής ανάπτυξης, η ισορροπία συνύπαρξης αναστρέφεται, με την γενικότερη αστική εξέλιξη να οδηγείται εις βάρους του φυσικού τοπίου. Ο άνθρωπος έχει αρχίσει να αγνοεί τη σημασία της φύσης που τον περιβάλλει, καθώς η πόλη σταδιακά τρυπώνει ανάμεσα στο τοπίο καταλαμβάνοντας την έκταση που επιθυμεί και πλέον τα βουνά και οι λόφοι, μπορεί να μην μοιάζουν ως καταφύγιο για τους κατοίκους - ένα απαραίτητο στοιχείο της ζωής στην πόλη όπως ήταν παλιότερα, αλλά και λόγω των καιρών, φαντάζονται ως ένα εμπόδιο - ένα στοιχείο που πρέπει να προσαρμοστεί στις σύγχρονες απαιτήσεις για εξέλιξη.

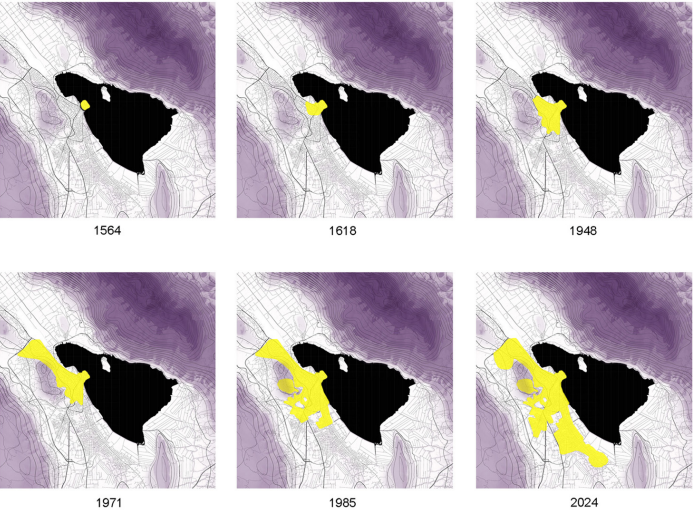
Παράλληλα, το «κλείσιμο» της λίμνης Παμβώτιδας, σε συνδυασμό και με την μετέπειτα έξαρση ευτροφισμού της, από τα κτηνοτροφικά απόβλητα, κατέστρεψαν τόσο την πλούσια βιοποικιλότητα που φιλοξενούσε όσο και την σχέση των κατοίκων με αυτή και το νερό.

Διάγραμμα διαδικασίας ευτροφισμού.

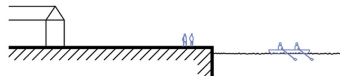
Διαγραμματική τομή σχέσης πόλης-φυσικού τοπίου

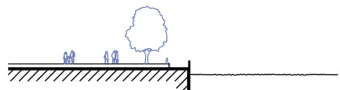
Διαγραμματική εξέλιξη πόλης Ιωαννίνων. πηγή: Ζυγούρης (2019)

Η οριοθέτηση της τοπικής κοινότητας από το υγρό στοιχείο και το γενικότερο φυσικό περιβάλλον, είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια μας σημαντικής πτυχής απόλαυσης της ζωής στην πόλη, που διαμόρφωνε ως τότε την ταυτότητά της και την καθημερινότητα των κατοίκων της, καθώς η λίμνη δεν είχε μόνο βιοποριστική αξία, αλλά αποτελούσε εν τέλει έναν ζωτικής σημασίας κοινωνικό χώρο όπου οι κάτοικοι ερχόντουσαν σε επαφή με αφορμή το νερό.

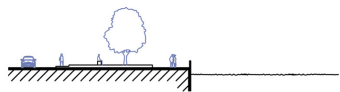
Σήμερα, δεδομένης της νέας συνθήκης, η βαρύτητα του κοινωνικού χώρου έχει μετατοπιστεί στο όριο μεταξύ πόλης και λίμνης. Και έτσι το νερό δεν αποτελεί τον πύρινα τον δραστηριοτήτων των κατοίκων όπως ήτανε κάποτε, αλλά γίνεται το παρασκήνιο της εμπειρίας, ένας χώρος που περισσότερο παρατηρείται παρά βιώνεται ενεργά από τους ανθρώπους.

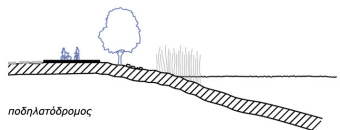
καφετέριες

πλατεία Μαβίλη

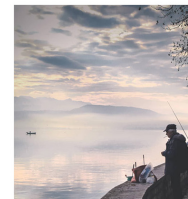

περίπατος

ποδηλατόδρομος

Δραστηριότητες παραλίνιου μετώπου σήμερα

προ του 1960

σήμερα

Δραστηριότητες στη λίμνη Παμβώτιδα

Γ. Ο Γιαννιώτης κοσμοπόλιτης και η εικόνα της πόλης

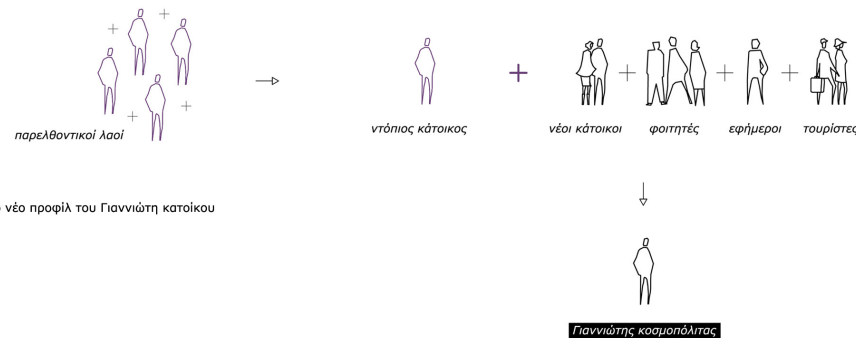
Όπως ειπώθηκε και στην αρχή της ανάλυσης, η ευρύτερη τοπογραφία της περιοχής, επέτρεψε την ανάπτυξη της πόλης σε ένα μωσαϊκό πολιτισμών. Έτσι ο ντόπιος Γιαννιώτης κάτοικος, απόγονος αυτής της πολυμορφίας, αποτέλεσε εν τέλη, ένα μείγμα διαφορετικών επιρροών, ενώ η πολυπολιτισμικότητα της πόλης, συνεχίζει να συντίθεται από μια νέα διαρκώς εξελισσόμενη κοινότητα. Άνθρωποι με ποικιλία πολιτισμικών υποβάθρων και ιδεολογιών, καθένας με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και αντιλήψεις, συνθέτουν το νέο είδος χρήστη της πόλης των Ιωαννίνων, έναν σύγχρονο κοσμοπολίτη, που προσεγγίζει τη πόλη με τον δικό του τρόπο και γνωρίζει την τοπική κουλτούρα σε διαφορετικό βάθος. Πλέον στα Ιωάννινα, διαφαίνεται πως οι ανάγκες αυτού του σύγχρονου κατοίκου μετατοπίζονται σε μία πιο επιφανειακή και γοητευτική εμπειρία της

αστικής ζωής, παρά σε μία αυθεντική σχέση με την πολυεπίπεδη κληρονομιά και τις αξίες που διαμόρφωσαν την πραγματική ταυτότητα της πόλης, καθώς σήμερα, ούτως ή άλλως αυτές δεν διακρίνονται ολοκληρωτικά.

Ο ντόπιος κάτοικος, επιδιώκει σχεδόν ανώφελα πλέον, να εκφράσει τις δικές του ιστορικές και κοινωνικές καταβολές, ενώ σε αυτή την μετατόπιση μεταξύ τοπικών παραδόσεων και ανάπτυξης, διακρίνεται επίσης, πως οι παραδοσιακοί χώροι κοινωνικής αλληλεπίδρασης όπως ήταν για παράδειγμα το παζάρι που αναφέρθηκε στην εισαγωγή, έχει σήμερα εξελιχθεί στους πεζόδρομους, τις καφετέριες, τόπους δηλαδή, όπου οι παλιές συνήθειες κοινωνικοποίησης του Γιαννιώτη κατοίκου, έρχονται να αποκτήσουν νέα μορφή.

Η "εικόνα" της πόλης των Ιωαννίνων
απο το χθές στο σήμερα

Διάγραμμα: Το νέο προφίλ του Γιαννιώτη κατοίκου

ΟΡΙΣΜΟΣ

Δ. Ορισμός της έννοιας “τοπ(Ι)ογραφία”

Κατανοώντας την πόλη των Ιωαννίνων, μέσα από την παραπάνω συνολική ιστορική καταγραφή και εξέλιξη των παραδοσιακών αξιών, διαφαίνεται η σημασία της τοπ(Ι)ογραφίας, στη διαμόρφωση αλλά και διατήρηση της ταυτότητάς της. Δηλαδή η αλληλεπίδραση των τοπικών χαρακτηριστικών της περιοχής, όπως είναι ο πολιτισμός, η ιστορία, η οικονομία κ.α., με την τοπογραφία της, τα βουνά, τις λίμνες και τους υδροβιότοπους.

Καθώς σήμερα, το αστικό τοπίο κατακτά το φυσικό προτάσσοντας το κατασκευασμένο, η σημασία της έννοιας αυτής, που εκφράζεται στην ουσία μέσα από άυλες συνδέσεις μεταξύ κατοίκου και τόπου, έχει σκοπό να υπενθυμίσει - υπογραμμίσει τις αξίες και τις ποιότητες που έχει σημασία να διαφυλάξουμε στη σύγχρονη μεταβαλλόμενη εποχή, ώστε ο κάτοικος να απολαύσει ξανά την πόλη του, και να επανενωθεί με το περιβάλλον γύρω του.

τοπ(Ι)ογραφία

ορισμός: έννοια που υποδηλώνει πως τα **τοπογραφικά** χαρακτηριστικά μιας περιοχής, συσχετίζονται με τα **τοπικά** της στοιχεία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Ε. Η νέα τοπογραφία των Ιωαννίνων

Εφόσον λοιπόν, στα Ιωάννινα, το φυσικό τοπίο σχετίζεται θεμελιωδώς με την πόλη, μέσα από την παρακάτω προσέγγιση ως μία εννοιολογική άσκηση, εξετάζεται βαθύτερα η σημασία της τοπ(Ι)ογραφίας ως ένα σύμπλεγμα κοινωνικών δραστηριοτήτων και περιβαντολογικών δυναμικών, που διαμορφώνουν την ταυτότητα της πόλης. Σε ένα φανταστικό σενάριο που εμπνέεται από την εξέλιξη της τοπ(Ι)ογραφία των Ιωαννίνων, εν τέλη αναδύεται ένας νέος τρόπος αντίληψης της πόλης, που αποδίδει τις πραγματικές πτυχές που δομούν την ταυτότητα/ουσία αυτής.

και τώρα, τι?

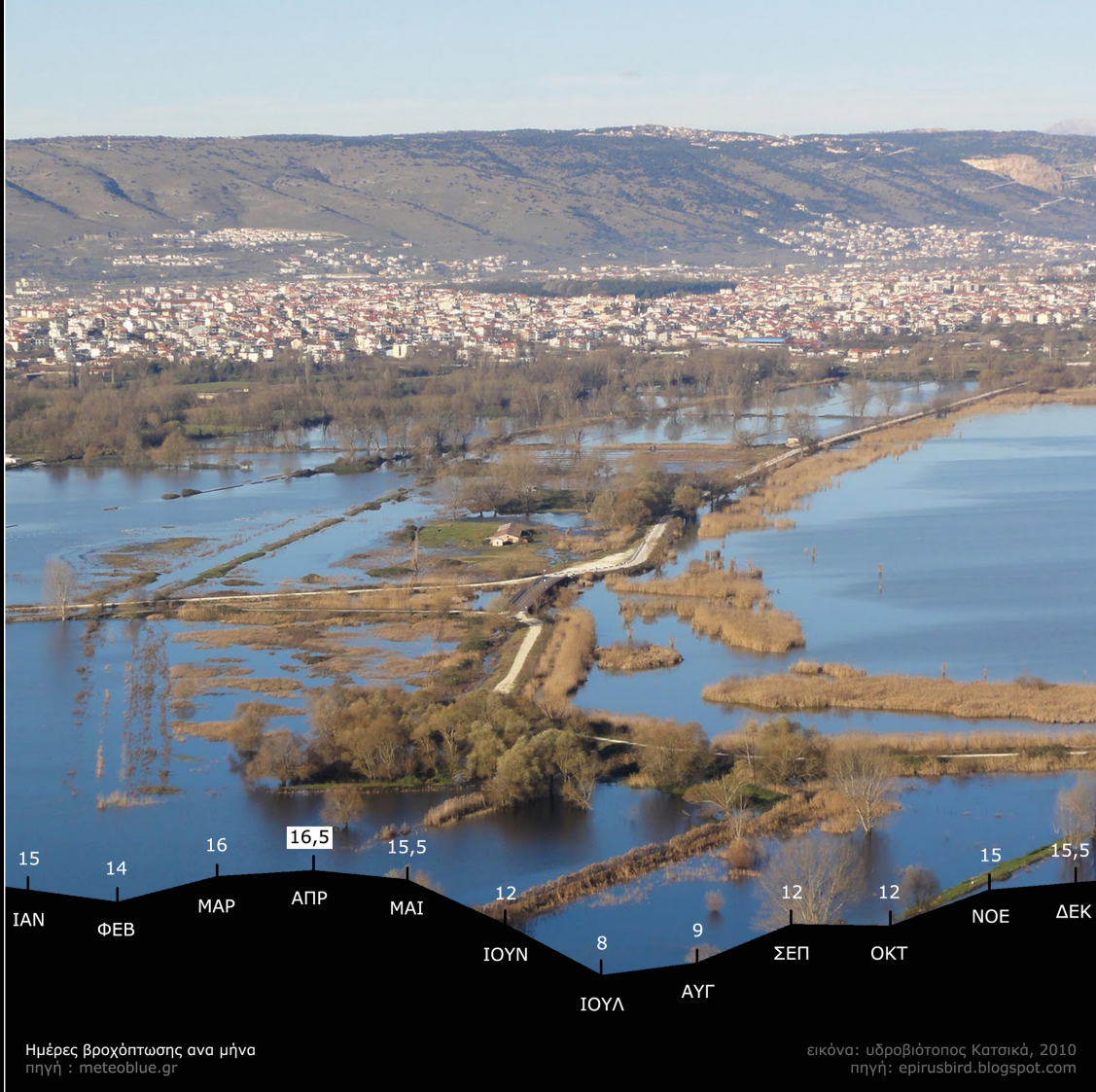
Σύμφωνα με τους έως τώρα χειρισμούς, είναι πάρα πολύ πιθανό στο σύντομο μέλλον, η εικόνα της πόλης να αντραπεί ριζικά. Συνηθισμένη σε συχνές και έντονες βροχοπτώσεις, δεν είναι λίγες οι φορές που περιοχές των Ιωαννίνων έχουν πλημμυρίσει, ενώ αυτό γίνεται ένα όλο και πιο έντονο φαινόμενο τα τελευταία χρόνια. Παρόλο βέβαια που η αντιμετώπισή του γίνεται σταδιακά αδύνατη, ίσως να μην είναι και πλέον απαραίτητη, αφού το φαινόμενο αυτό αποτελεί μέρος της φυσικής διαδικασίας του τοπίου.

Ιωάννινα, 2024

Καρδίτσα, 2023

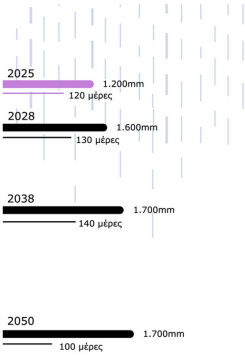

Ημέρες βροχόπτωσης ανα μήνα
πηγή : meteoblue.gr

εικόνα: υδροβιότοπος Κατσικά, 2010
πηγή: epirusbird.blogspot.com

Σε ένα υποθετικό σενάριο με αντίστοιχα ποσοστά νερού που κατέκλυσαν και τη Θεσσαλία τον Σεπτέμβριο του 2023, τα Γιάννινα πολύ σύντομα, μπορεί να μοιάζουν όπως παρουσιάζονται και στη μελέτη για το ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ του 2018 από την ΥΠΕ. Έτσι σε 25 χρόνια από τώρα με συνεχή βροχοπτώσεις, πιθανόν να έχουν εξελιχθεί σε ένα νέο αγνώριστο φυσικό τοπίο.

Λόγω των αυξανόμενων ποσοστών νερού τα οποία αδυνατούν να βρουν αδιέξοδο από τις προ καιρού ανθρωπογενής παρεμβάσεις που περιόρισαν την φυσιολογική τους ροή, κατακλύζουν το αστικό τοπίο, δημιουργώντας εν τέλει έναν νέο υδρολογικό ορίζοντα που εκτυλίσσεται ανάμεσα σε βουνά και λόφους.

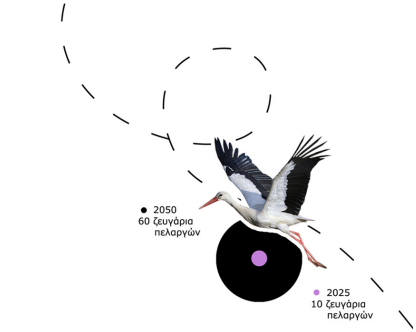
1. ετήσιες ποσότητες βρόχινου νερού ανά ημέρα

Διαγράμματα υποθετικών δεδομένων του νέου τοπίου

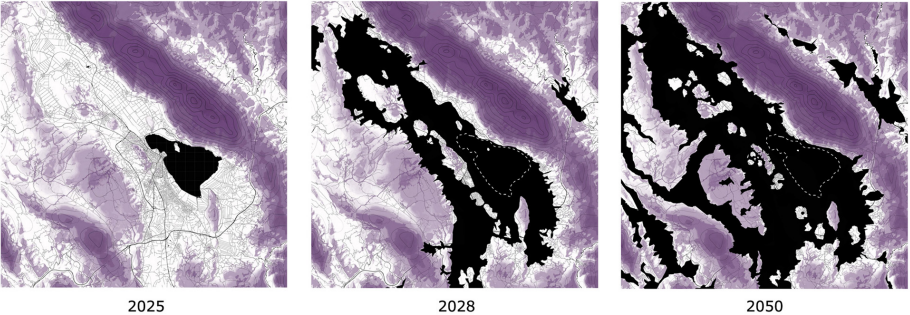
Το έδαφος υποβάλλεται σε σημαντική διάβρωση που αλλάζει την τοπογραφία του τοπίου, και έτσι, τα Ιωάννινα έχουν αναδιαμορφωθεί σε μία νέα πραγματικότητα, όπου η φύση έρχεται να κυριαρχήσει ξανά, δημιουργώντας το κατάλληλο πλαίσιο για να ανθίσει η βιοποικιλότητα που είχε εξαφανιστεί.

Το φανταστικό αυτό σενάριο, γύρω από αυτή τη δραματική αλλαγή, στην ουσία έρχεται να κουβεντιάσει την πορεία εξέλιξης της τοπ(Ι)ογραφίας της περιοχής, καθώς ο κάτοικος έρχεται να παζαρέψει για άλλη μια φορά τις συνήθειες του, ώστε να συνυπάρξει με το φυσικό τοπίο σε μία νέα ισορροπία.

3. μεταβολή πληθυσμού πελαργών

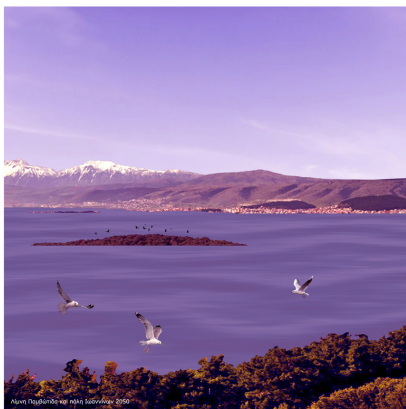
2. Διαγραμματική τομή διάβρωσης περιστικού δάσους Ιωαννίνων

Διαγραμματική εξέλιξη πλημμύρας
πηγή 2ου χάρτη: Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, ΥΠΕ (2018)

Σταδιακή εξέλιξη πλημμυρας

Λίμνη Παμβώτιδα και πόλη Ιωαννίνων 2050

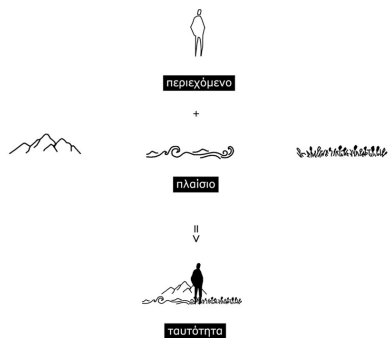
Υδρολίβαδα Ιωαννίνων 2050

ΣΤ. Εννοιολογική προσέγγιση

Η ιστορία της πόλης συνεχίζεται αυτή τη φορά με μια εκ νέου σχέση τοπογραφίας και ανθρώπου, όπου στη σύγχρονη κοσμοπολίτικη ζωή του 2050, οι αξίες της διαφυλάσσονται ζωντανές και ενεργές για όλους με σεβασμό ξανά προς το φυσικό τοπίο. Η πόλη γίνεται, δηλαδή, μια σύγχρονη "κιβωτός" της ταυτότητάς της.

Φιλοξενώντας στην ουσία τις ήδη γνωρίμες συνήθειες του Γιαννιώτη κατοίκου, μέσα από νέους τρόπους αντίληψης του τόπου του, η κιβωτός αυτή, συμπυκνώνει και αποδίδει μια νέα εμπειρία κατανόησης και απόλαυσης αυτών των ποιοτήτων της πόλης των Ιωαννίνων, τις οποίες οι κάτοικοι δεν έχουν την ευκαιρία σήμερα να βιώσουν ολοκληρωτικά.

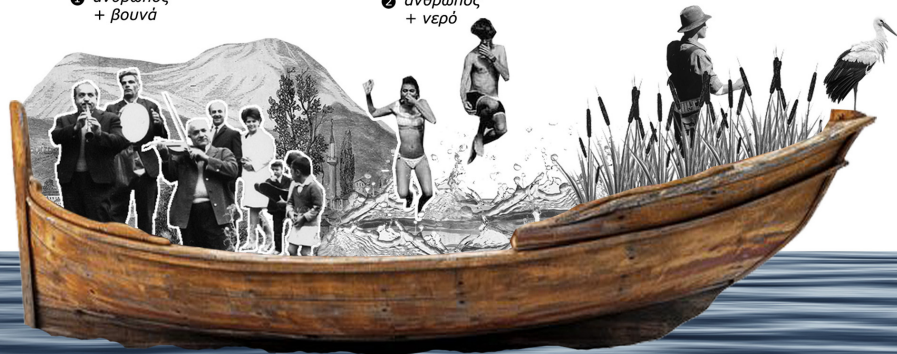
Αποτελούμενη από 3 θεματικούς χώρους που αφορούν την σχέση του ανθρώπου με τρία θεμελιώδη στοιχεία – τα βουνά, το νερό, και τη βιοποικιλότητα – τα οποία λειτουργώντας ως φορείς ιστορικής μνήμης και παράδοσης που καθόρισαν την εξέλιξη της περιοχής, προσφέρει στον επισκέπτη μία ολοκληρωμένη εμπειρία κατανόησης της τοπ(Ι)ογραφίας των Ιωαννίνων.

1 άνθρωπος + βουνά

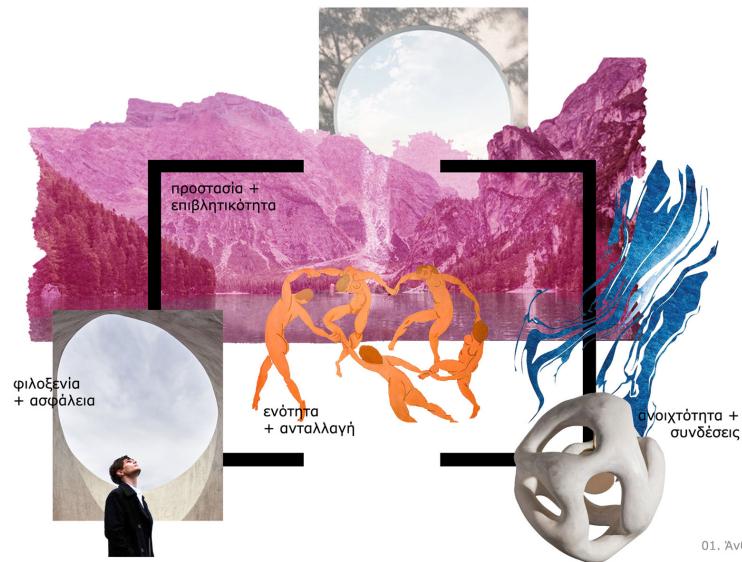
2 άνθρωπος + νερό

3 άνθρωπος + βιοποικιλότητα

Θεματικός Χώρος 01 Άνθρωπος + βουνά

Στον πρώτο θεματικό χώρο, τα βουνά έρχονται να γίνουν και πάλι το καταφύγιο για την ανάπτυξη της Γιαννιώτικης κοινότητας. Διαμορφώνοντας μιας συναισθηματική οπτική εμπειρία, ως μια φιλόξενη αγκαλιά, ο χώρος συνδέει τον κάτοικο τόσο με το φυσικό του τοπίο, αλλά και με την κοινότητά του, όπως παραδοσιακά συνέβαινε, πριν η κατασκευαστική υπερίσχυση διαταράξει την συνύπαρξη μεταξύ φυσικού και κατασκευασμένου περιβάλλοντος. Σκοπός είναι η δημιουργία ενός ζωντανού κέντρου πολιτισμού, μίας γέφυρας μεταξύ φύσης και αίσθησης του ανήκειν, όπου ο χρήστης έρχεται να κοινωνικοποιηθεί και να διασκεδάσει συνειδητοποιώντας παράλληλα την αξία των βουνών ως κομμάτι της καθημερινότητάς του στην πόλη και της ιστορίας της περιοχής.

Κολάζ ιδέας
01. Άνθρωπος και βουνά

Θεματικός Χώρος 02

Άνθρωπος + νερό

Ο δεύτερος θεματικός χώρος, έρχεται να προωθήσει το νερό ξανά ως το κέντρο της κοινωνικής ζωής. Εδώ η σχέση του με τον άνθρωπο δεν περιορίζεται σε τεχνητά όρια, αλλά αναδεικνύει τη διάσταση που θα έπρεπε να έχει η λίμνη σε σχέση με τους κατοίκους της και η οποία μέχρι σήμερα έχει διαμορφωθεί σε νέες λογικές, λόγω της ανθρώπινης παρέμβασης. Μέσα από μία πιο διαδραστική εμπειρία, επιδιώκει να εμπλέξει τον χρήστη με το στοιχείο αυτό, καθώς τον καλεί να αναβιώσει την κληρονομιά που τον συνδέει με την Λίμνη Παμβώτιδα.

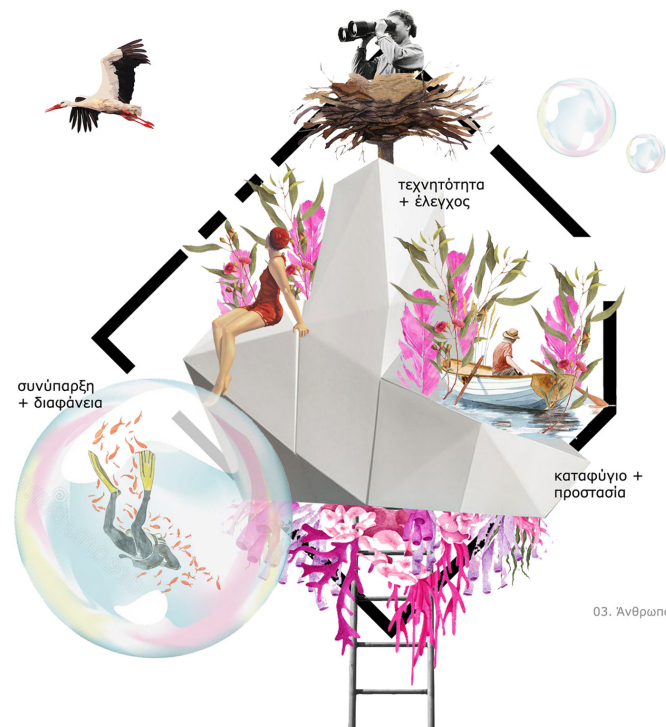

Κολάζ ιδέας
02. Άνθρωπος και νερό

Θεματικός Χώρος 03

Άνθρωπος + βιοποικιλότητα

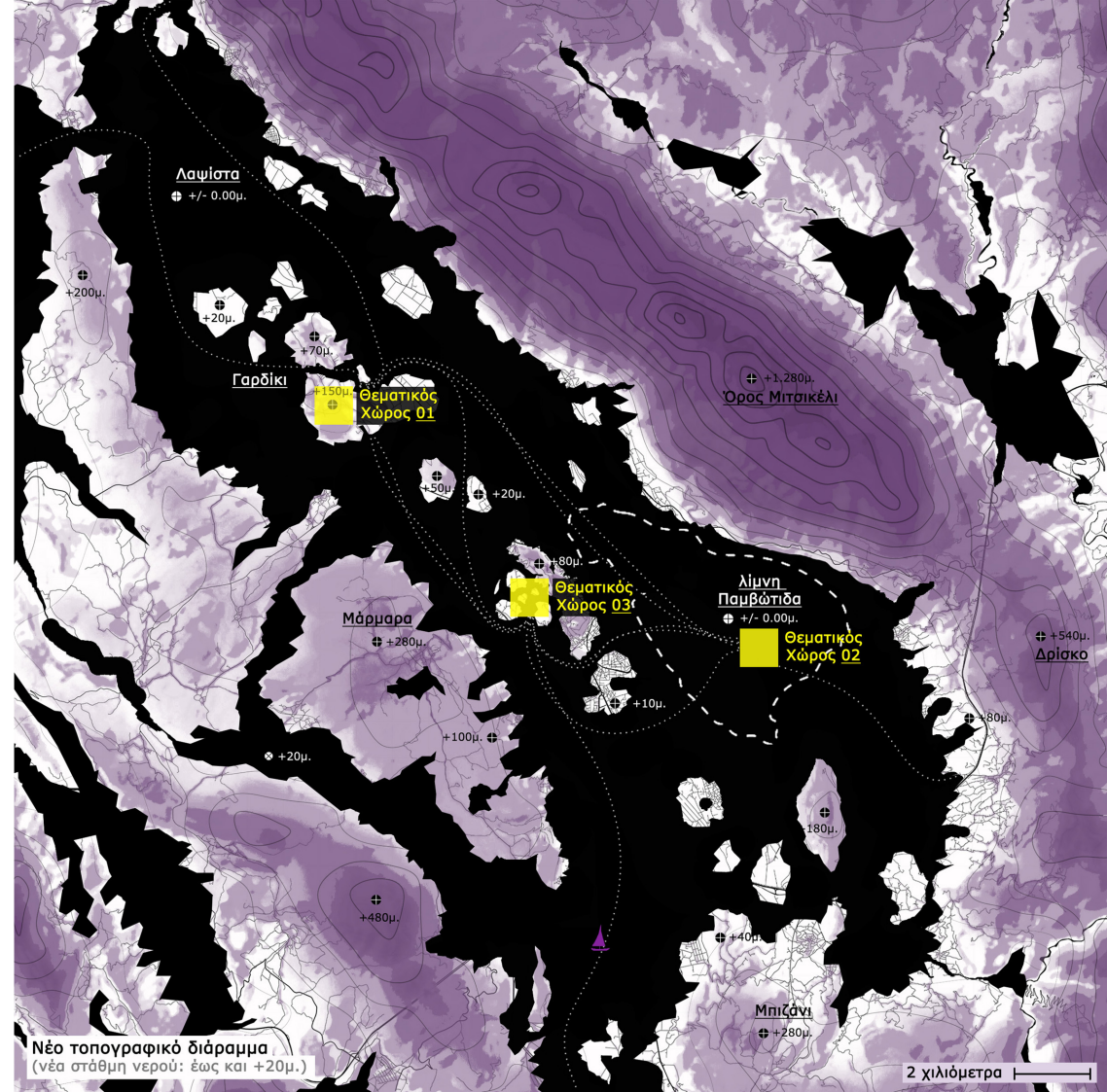
Στον τρίτο θεματικό χώρο, ο άνθρωπος γίνεται ο φιλοξενούμενος της Γιαννιώτικης βιοποικιλότητας. Σε αυτόν τον φανταστικό χώρο, προωθείται η διαφάνεια, εκπροσωπώντας μια ιδανική κατάσταση όπου ο άνθρωπος και η φύση συνυπάρχουν σε μια αρμονία. Εδώ ο κάτοικος απολαμβάνει τη συντροφιά και τη συνεχή επαφή που είχε κάποτε με τη βιοποικιλότητα της περιοχής, δημιουργώντας παράλληλα μια κοινότητα που σέβεται και εκτιμά τη διατήρηση των υγροτόπων ως καταφύγιο της άγριας ζωής και μέρος της πολιτιστικής του ταυτότητας.

Κολάζ ιδέας
03. Άνθρωπος και βιοποικιλότητα

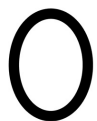
Ζ. Σχεδιαστική προσέγγιση

Στο αναδιαμορφωμένο υδάτινο περιβάλλον του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων, το αστικό τοπίο έχει περιοριστεί και η μετακίνηση με καραβάκια, γίνεται μέρος της εμπειρίας που προάγει την αρμονική σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον. Οι 3 θεματικοί χώροι σκοπεύουν να προάγουν την αλληλεπίδραση του χρήστη με το φυσικό τοπίο, αλλά και να δημιουργήσουν έναν ισχυρό διάλογο μεταξύ κατασκευασμένου και φυσικού, εγείροντας με αυτόν τον τρόπο προβληματισμούς για τις προτεραιότητες των σύγχρονων μεταβαλλόμενων αστικών τοπίων που αναπτύσσονται εις βάρος της φύσης.

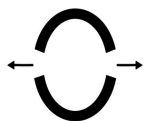

Θεματικός Χώρος 01

Άνθρωπος + βουνά

προστασία

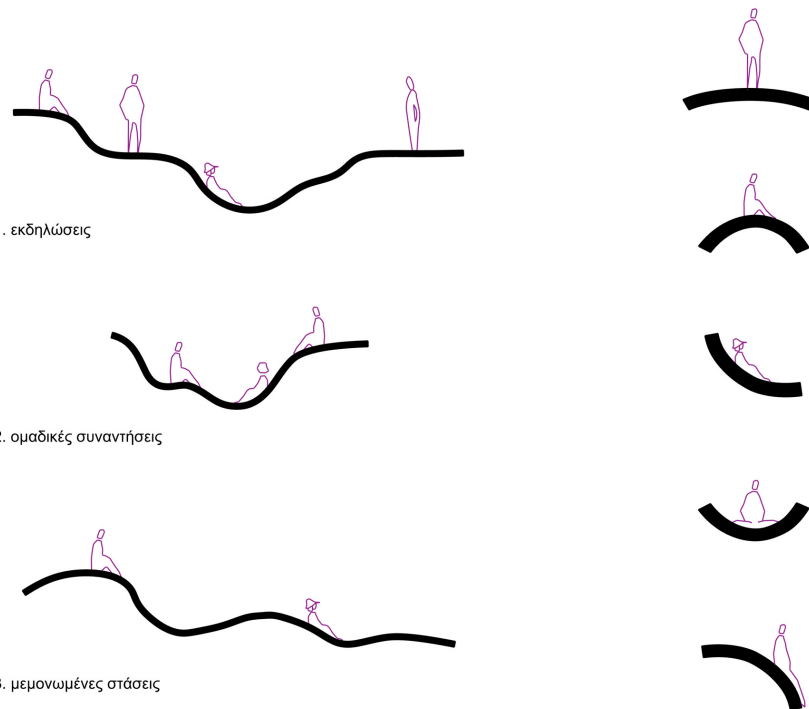
ανοιχτότητα

συγκέντρωση

Ο θεματικός χώρος της σχέσης ανθρώπου και βουνών, τοποθετείται στη πλέον ψηλότερη κορυφή του λεκανοπεδίου, προσφέροντας την κατάλληλη ευρεία εποπτεία της φυσικής τοπογραφίας. Συνδυάζοντας την αίσθηση ασφάλειας και ανοιχτότητας που προσέδιδε παραδοσιακά η παρουσία των βουνών στους κατοίκους των Ιωαννίνων, ο χώρος αυτός έρχεται να γίνει τόπος συγκέντρωσης της κοινότητας, ως ένα κέντρο πολιτισμού εστιασμένο στην ανάδειξη την αξία των βουνών.

Ο χώρος αυτός, έρχεται να αναπτυχθεί στην κορυφή του λόφου, ως μία νέα απόληξη που συνομιλεί με το υπάρχον τοπίο, αλλά και το γενικότερο περιβάλλον αφού εμπεριέχει στρατηγικά ανοίγματα προσανατολισμένα στα γύρω βουνά. Το εσωτερικό, οργανώνεται γύρω από έναν κεντρικό χώρο συγκέντρωσης, ενώ περιμετρικά μικρότερα δωμάτια ανοίγουν προς το εξωτερικό και στις θέες. Αυτά, είναι διαμορφωμένα σε μία στοιχειώδη αμφιθεατρική διάταξη από καμπύλες, που επιτρέπουν τις συγκεντρώσεις σε διαφορετικά σημεία του χώρου και μία ποικιλία στάσεων που κάνει πιο χαλαρή τη διάθεση για κοινωνικοποίηση.

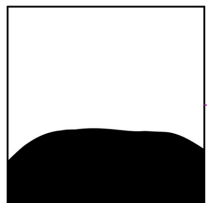

1. εκδηλώσεις

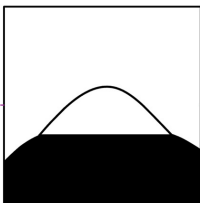
2. ομαδικές συναντήσεις

3. μεμονωμένες στάσεις

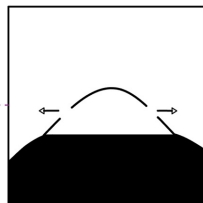
01 διάγραμμα δραστηριοτήτων και στάσεων

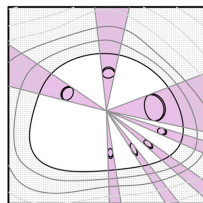
1. τομή βουνού

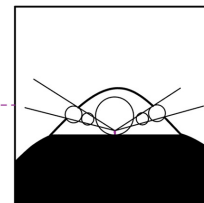
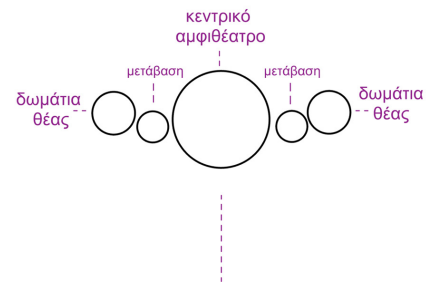
2. όψη "κορυφής"

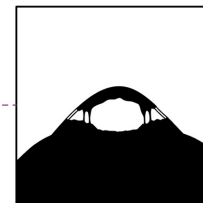
3. ανοίγματα προς
γύρω κορυφές

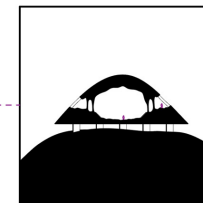
διαγραμματική
κάτοψη ανοιγμάτων

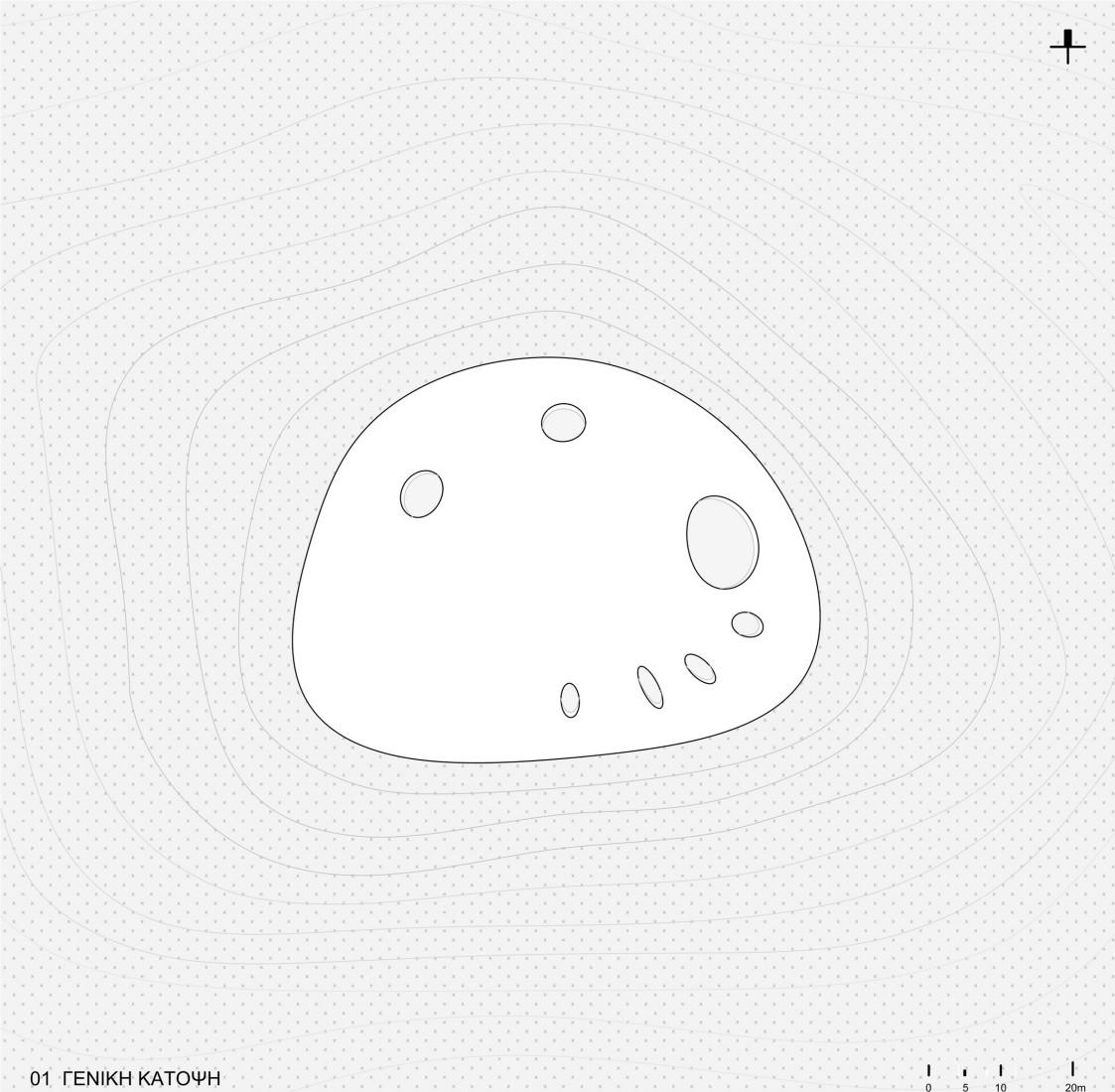
4. αμφιθεατρική διάταξη

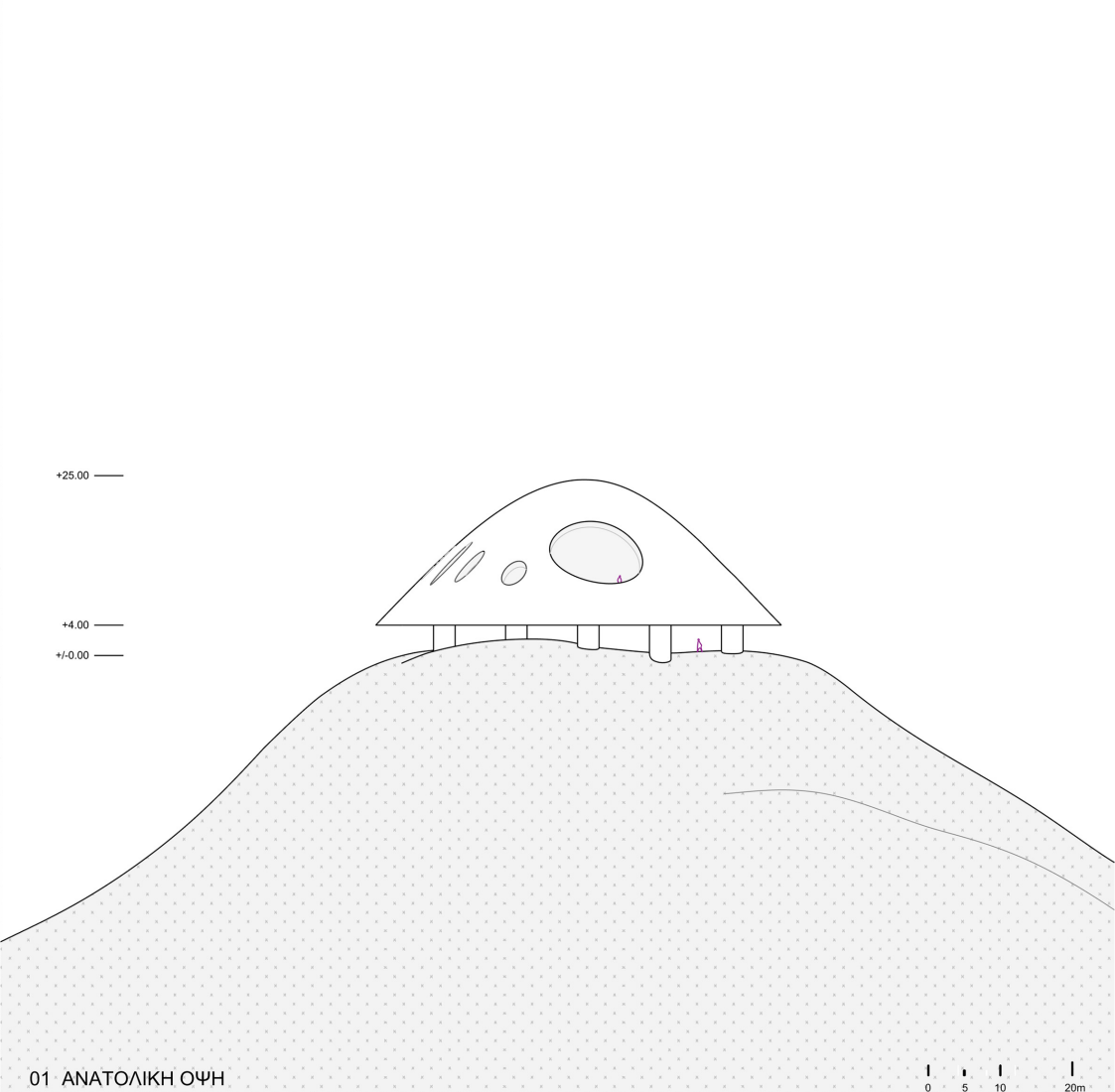
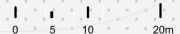
5. διαμόρφωση "βουνού"

6. αποκόλληση

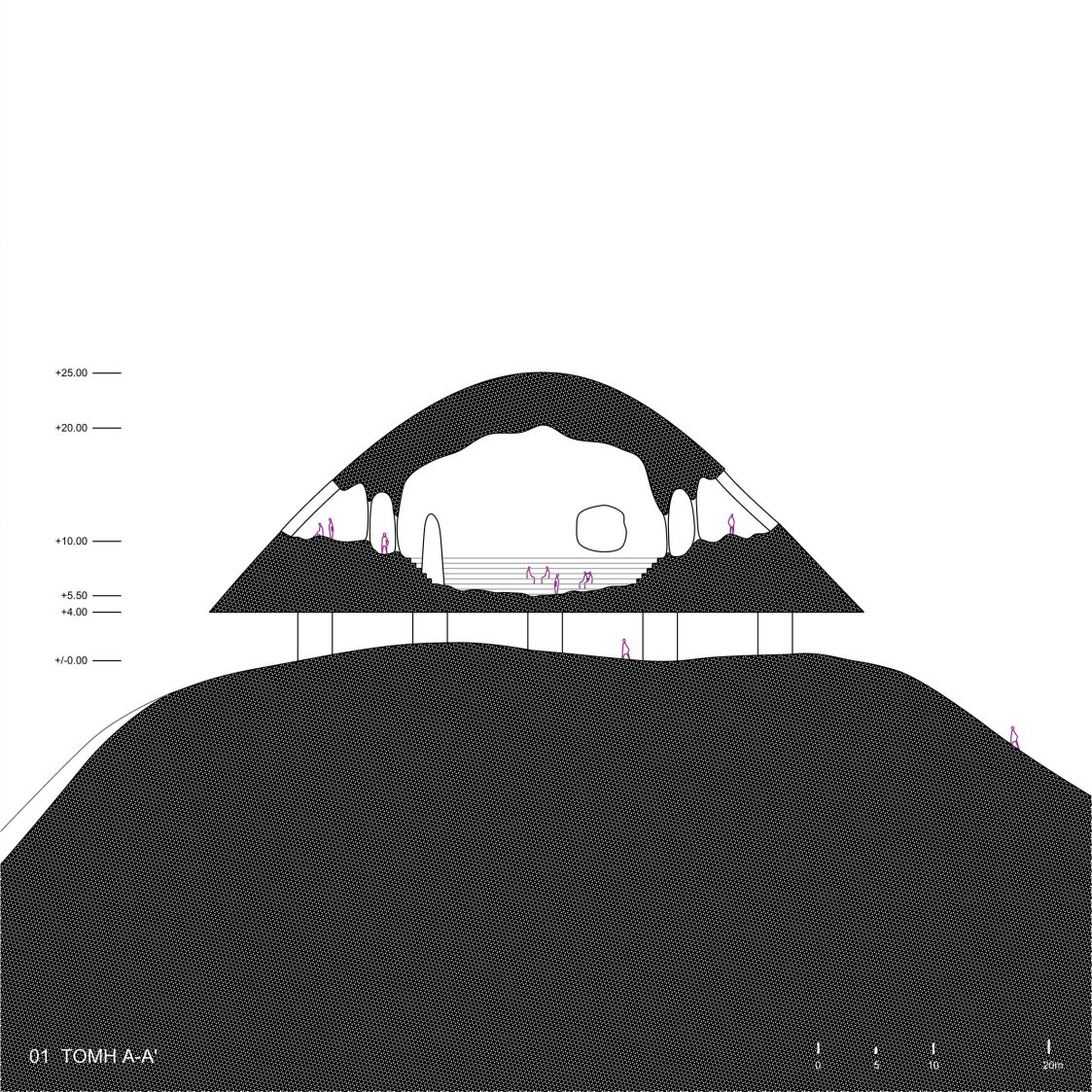
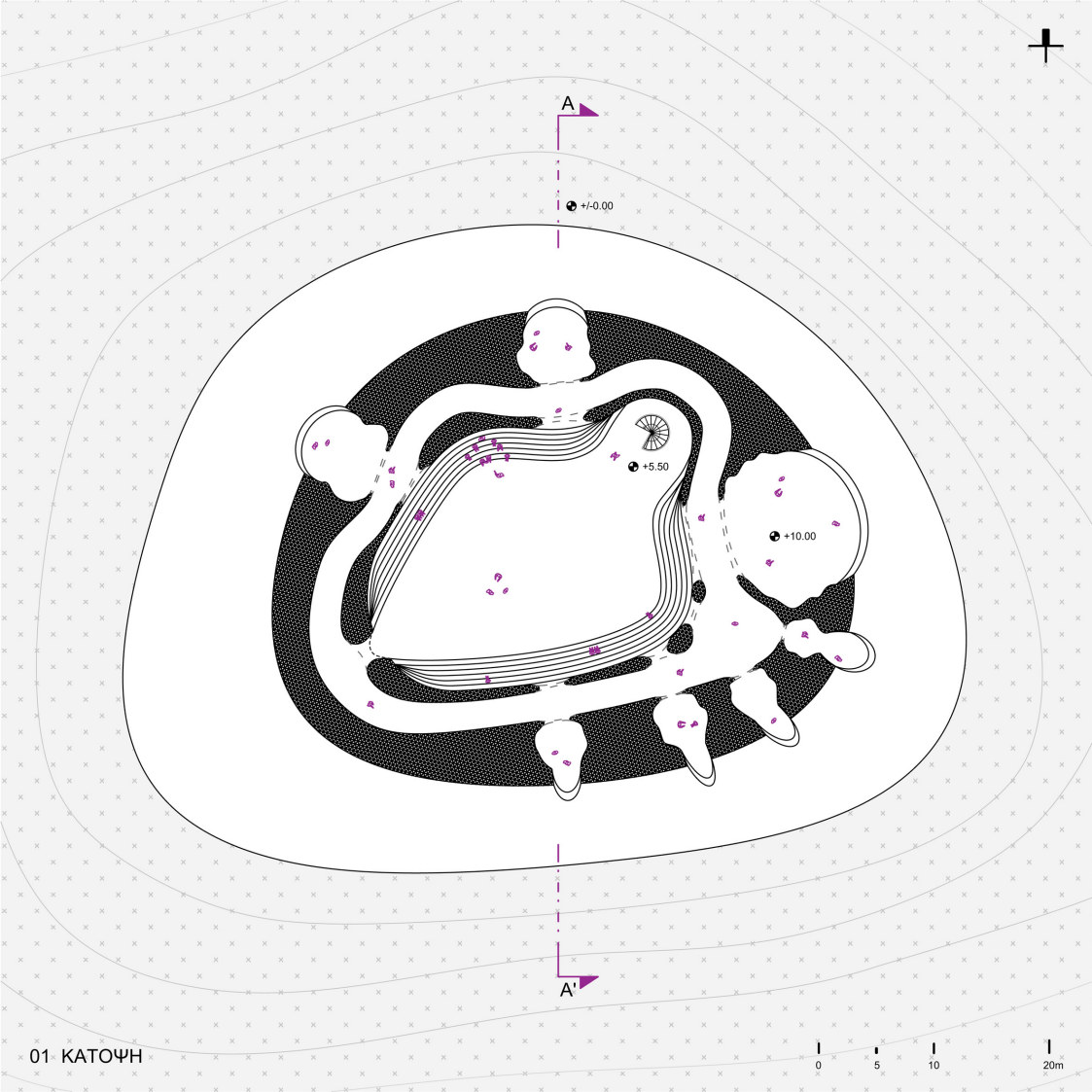

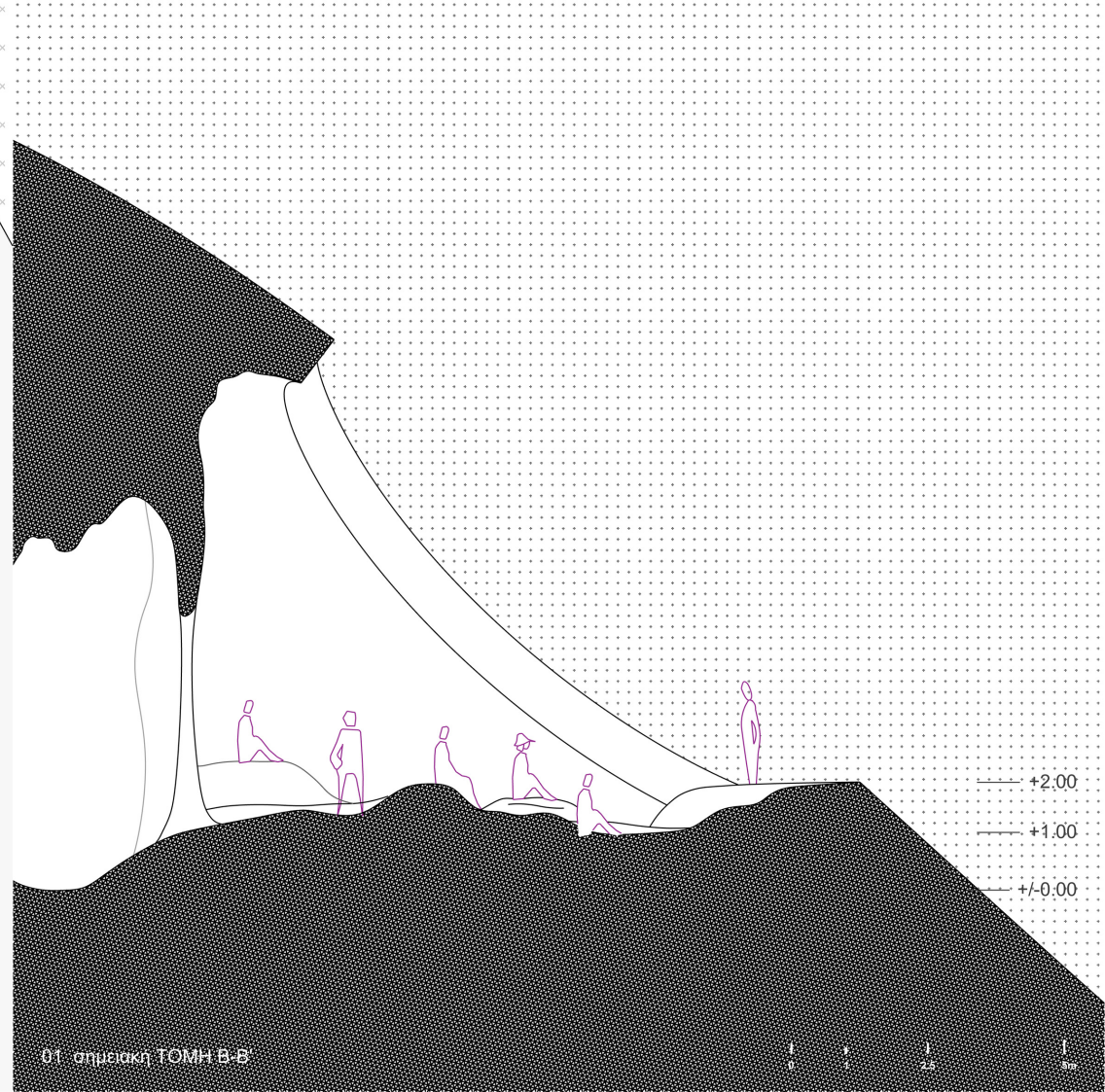
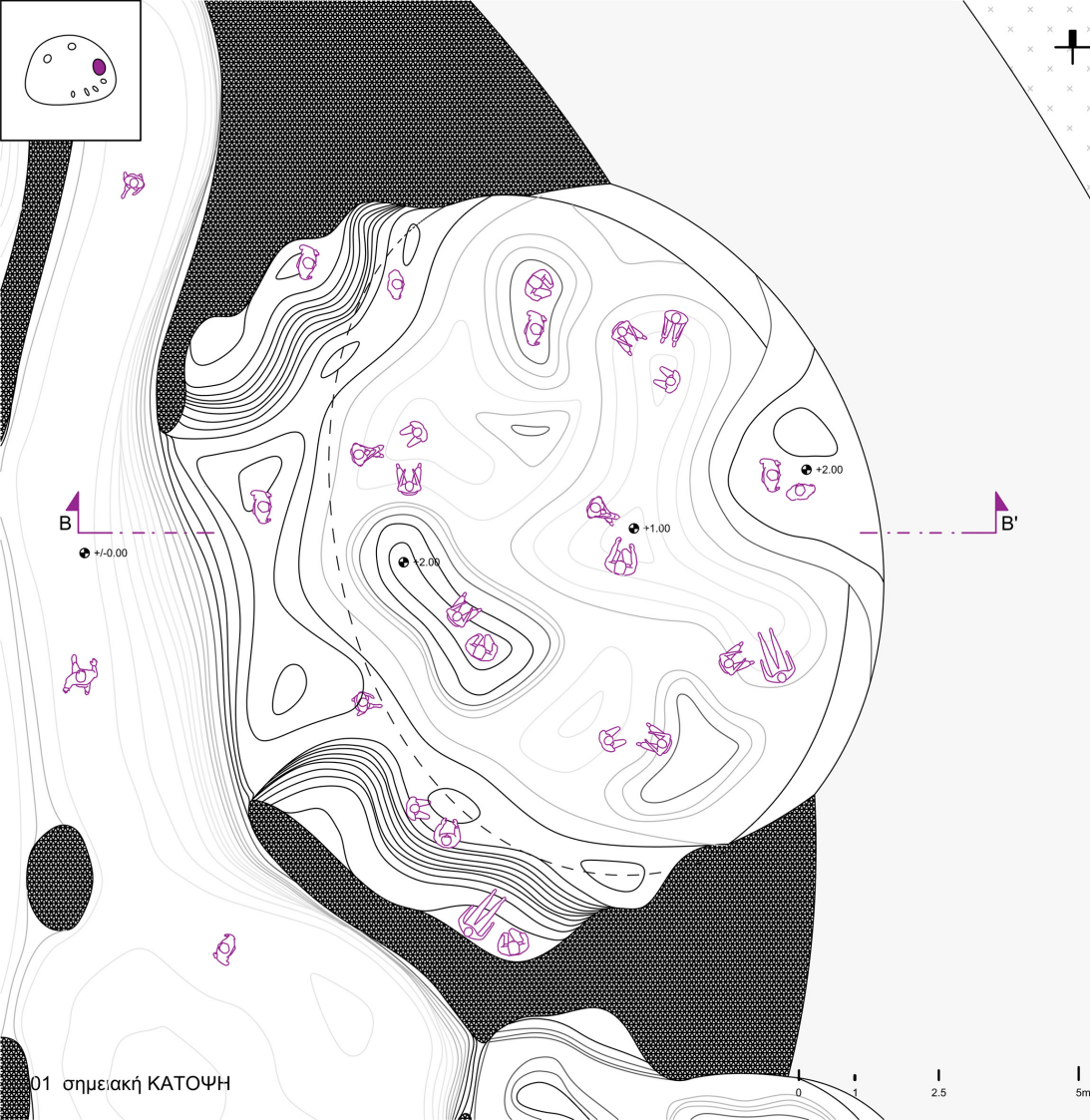
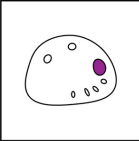
01 ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ

01 ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

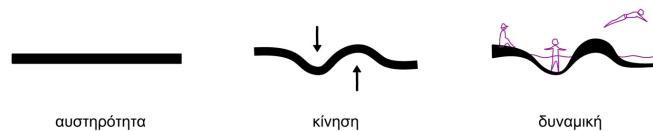

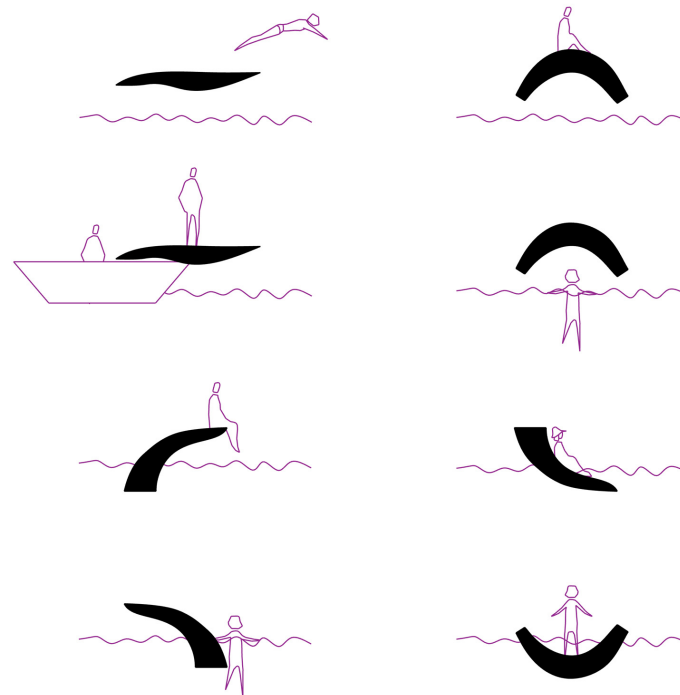
Θεματικός Χώρος 02

Άνθρωπος + νερό

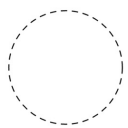

Ο θεματικός χώρος που αφορά τη σχέση ανθρώπου και νερού, αναπτύσσεται σε απόμακρη θέση από τη στεριά, προσφέροντας έτσι στον χρήστη μια εμπειρία απόλυτα εστιασμένη στο υδάτινο στοιχείο. Μέσα από καμπύλες αλλά δυναμικές μορφές, που συνομιλούν με το νερό, δημιουργούνται χώροι όπου ο χρήστης θα έρθει να οικειοποιηθεί ξανά με αυτό. Δημιουργώντας έναν νοητό κύκλο που προάγει την ενότητα του χώρου, αναπτύσσονται διαφορετικές μορφές, όπου προσφέρουν μία εξελικτική εμπειρία οικειοποίησης του χρήστη με το υδάτινο στοιχείο. Η εμπειρία αυτή εξελίσσεται μέσα από τα διαφορετικά επίπεδα ύψους των μορφών, με την αίσθηση της σύνδεσης με το νερό να ενισχύεται όσο ο χρήστης ανεβαίνει ψηλότερα.

Παράλληλα, οι μορφές διαμορφώνονται σε κατηγορίες που προσφέρουν διαφορετικές εμπειρίες 3ων κατηγοριών. Οι κατηγορίες αυτές αφορούν, γραμμικές μορφές, όπου ενθαρρύνεται η ελεύθερη αλληλεπίδραση με το περιβάλλον γύρω από αυτές, οι κλειστές μορφές, που ορίζουν περιοχές πιο αυστηρά προσφέροντας αισθήσεις απομόνωσης με το στοιχείο του νερού και ημίκλειστες που ισορροπούν μεταξύ περιορισμού και ελευθερίας, προσδίδοντας ωστόσο την αίσθηση ασφάλειας στον χρήστη.

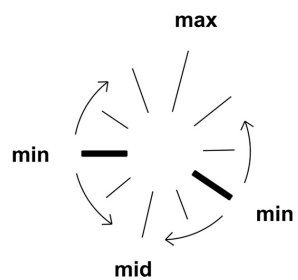
02 Διάγραμμα δραστηριοτήτων και στάσεων

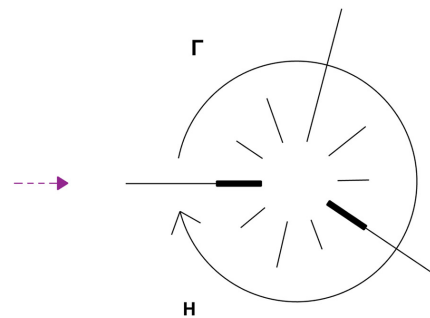
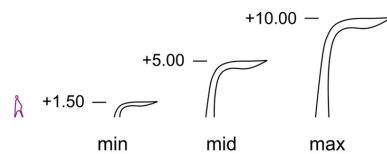
1. ενότητα

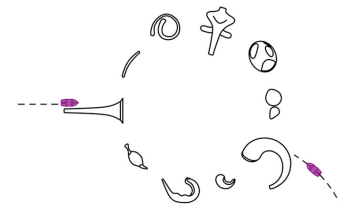
2. αφαίρεση

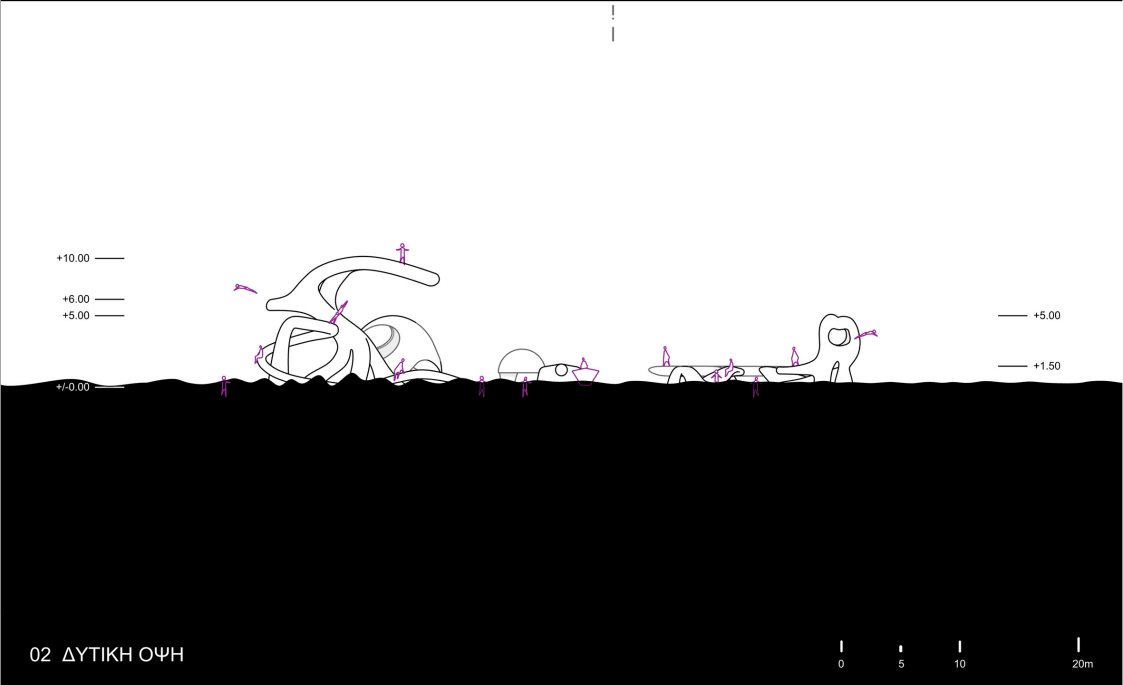
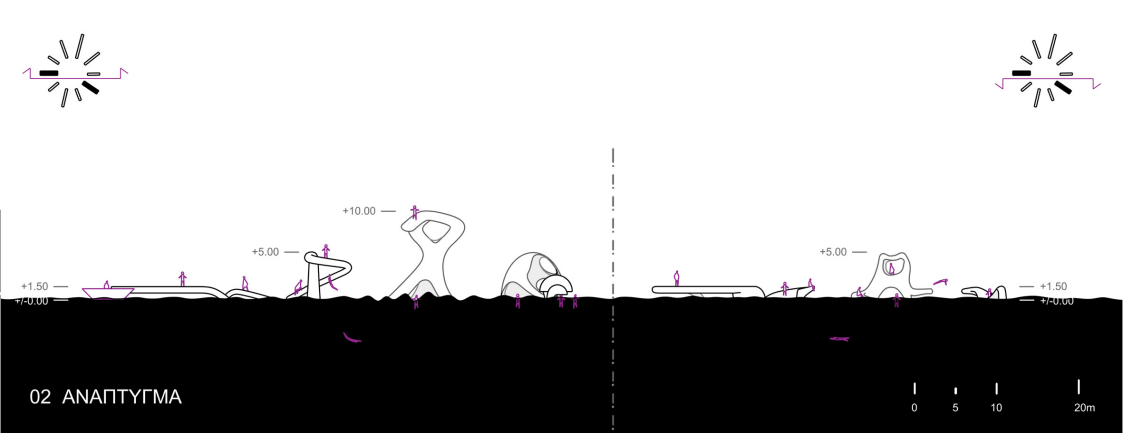
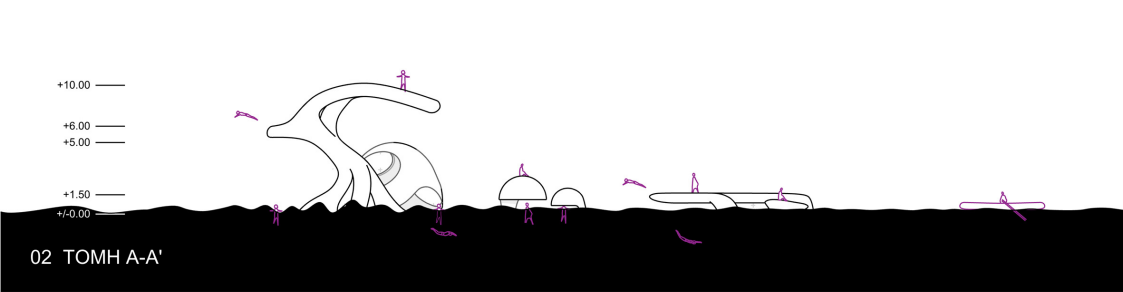
3. ένταση

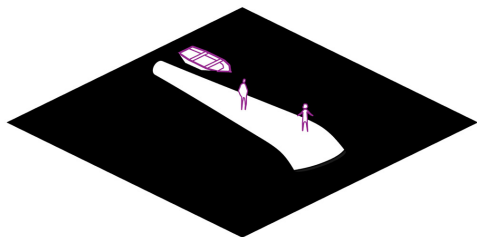

4. τυπολογίες χώρου

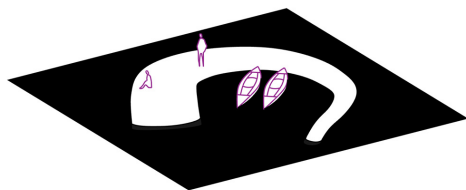

5. διαμόρφωση μορφών

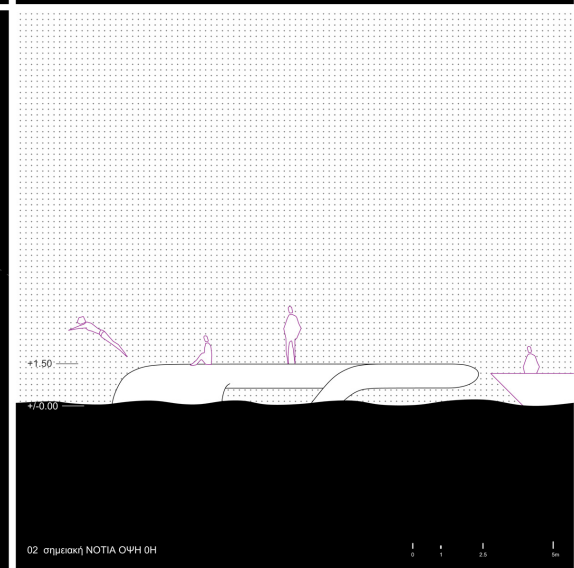
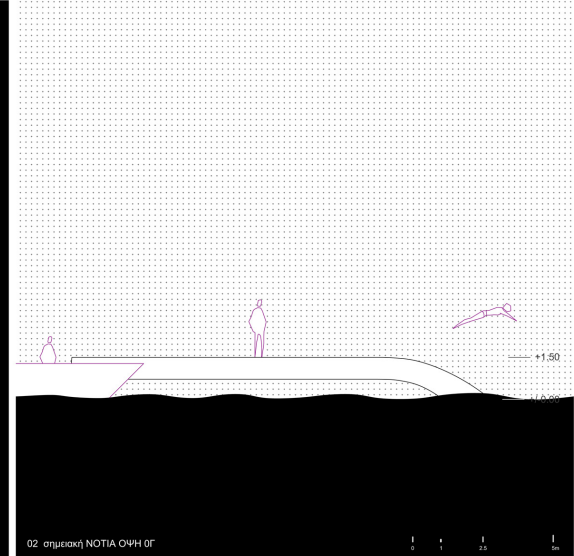
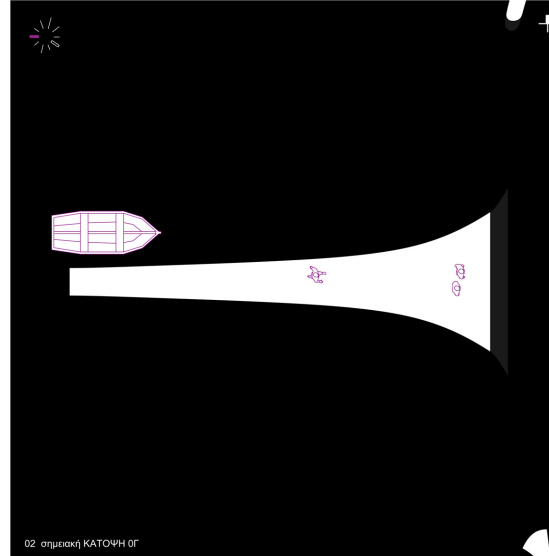

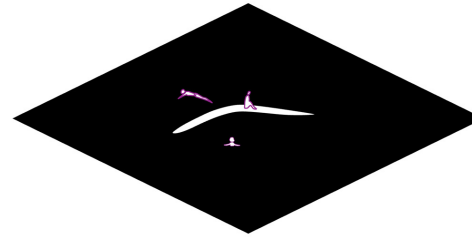

mode: 0Γ
(ένταση 0, γραμμικό)

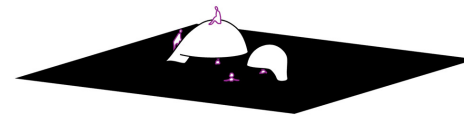

mode: 0Η
(ένταση 0, ημίκλειστο)

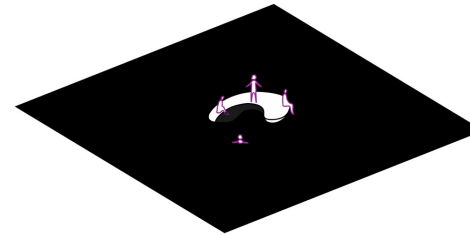

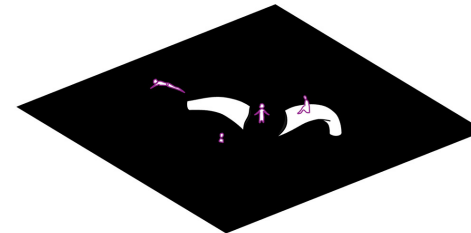
mode: 1Γ
(ένταση 1, γραμμικό)

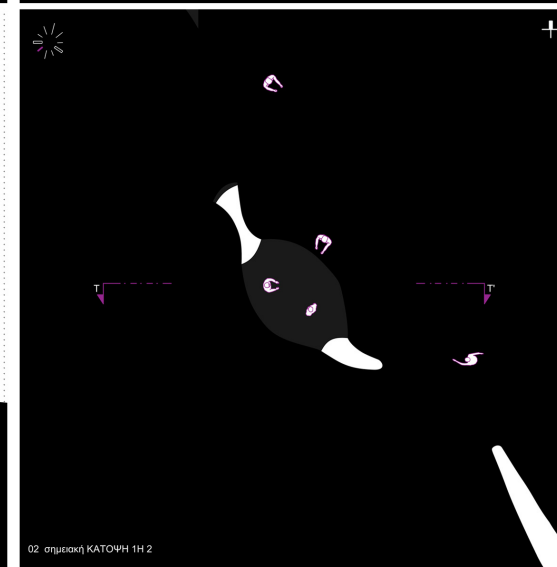
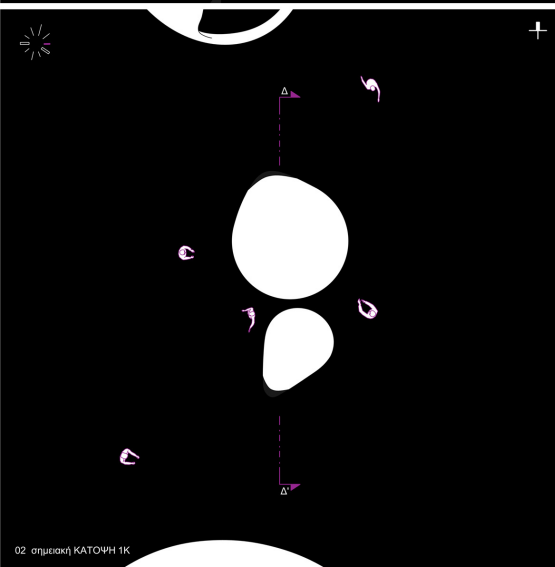
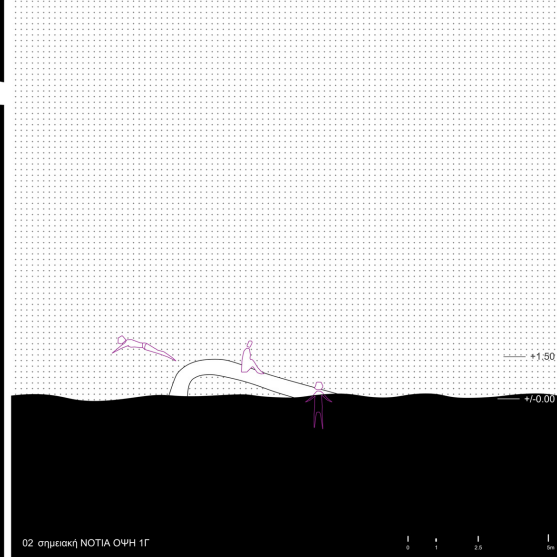
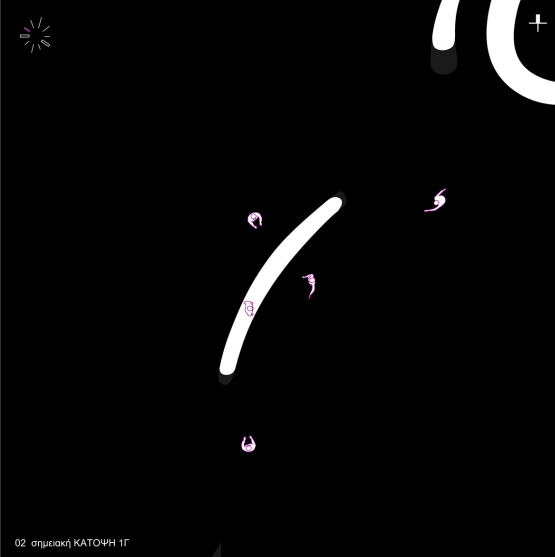
mode: 1K
(ένταση 1, κλειστό)

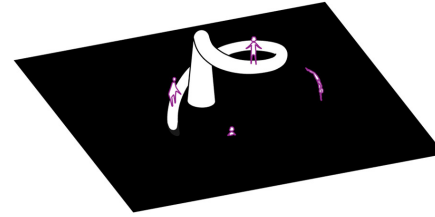

mode: 1H
(ένταση 1, ημίκλειστο)

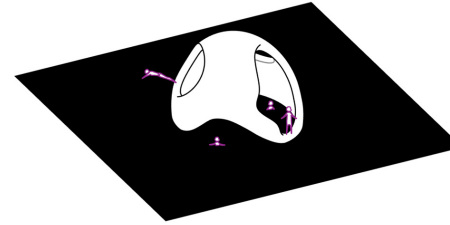

mode: 1H 2
(ένταση 1, ημίκλειστο)

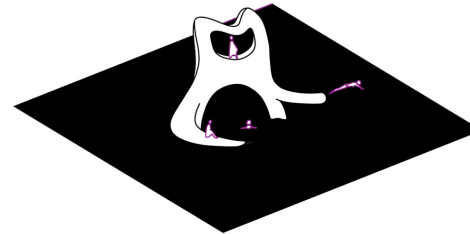

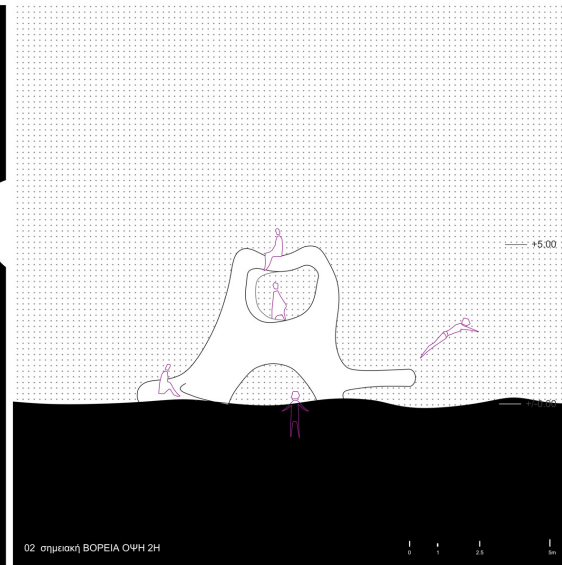
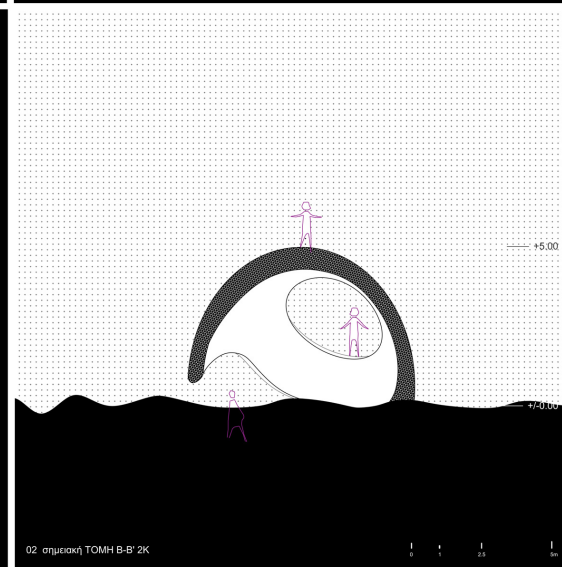
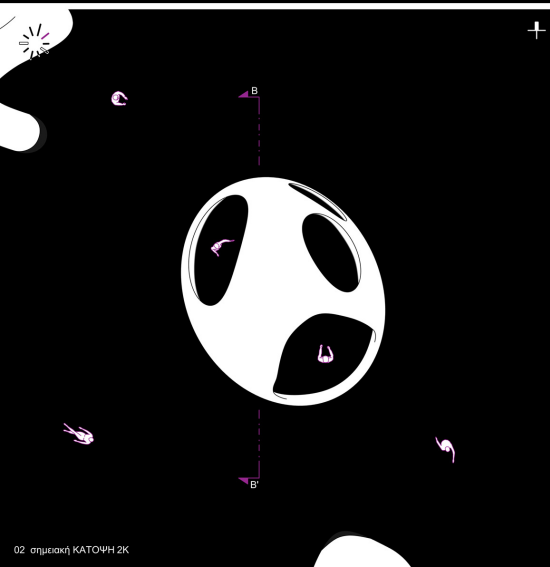
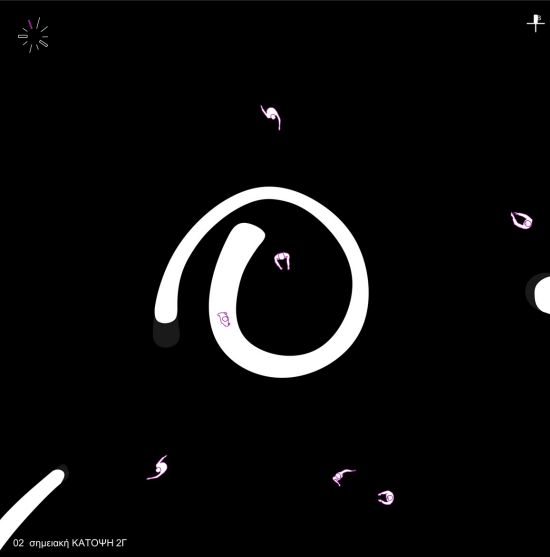
mode: 2Γ
(ένταση 2, γραμμικό)

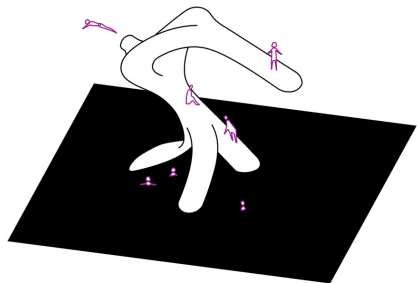

mode: $2K$
(ένταση 2, κλειστό)

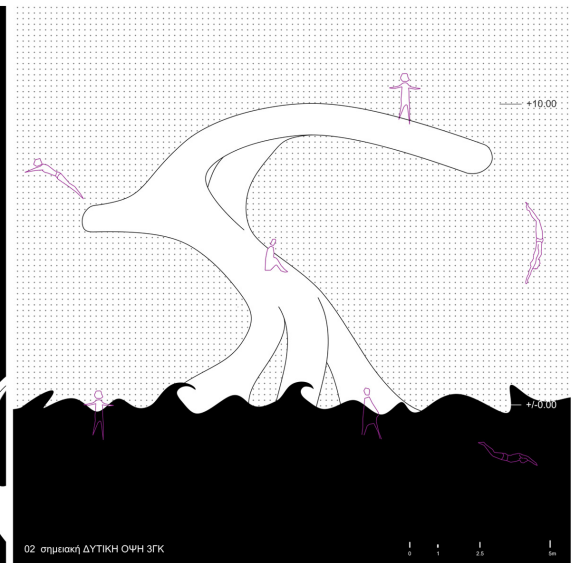
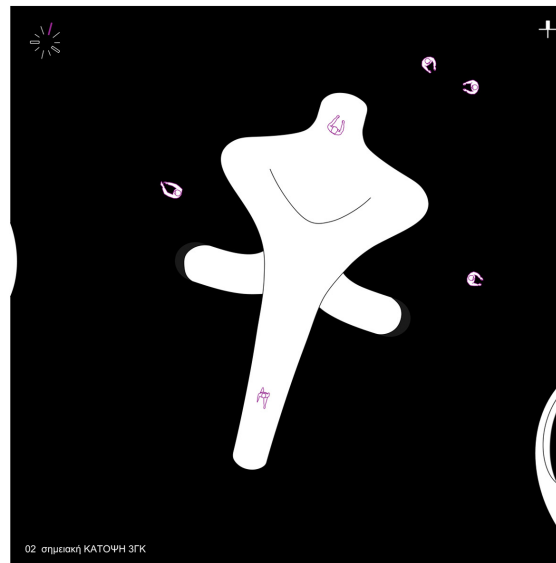

mode: $2H$
(ένταση 2, ημίκλειστο)

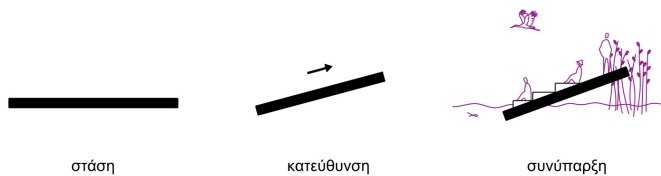

mode: 3ΓΚ
(ένταση 2, γραμμικό-κλειστό)

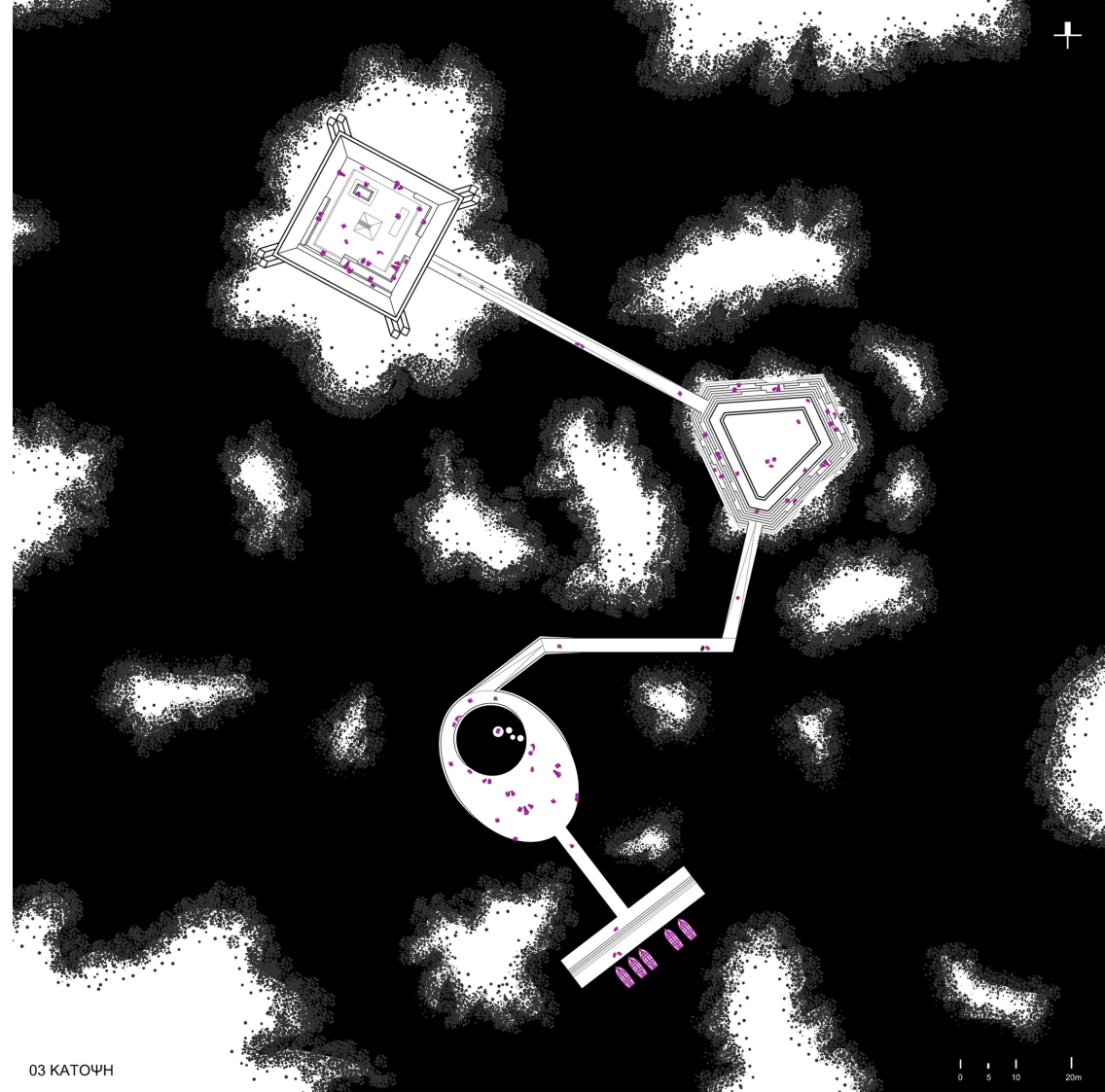

Θεματικός Χώρος 03 Άνθρωπος + βιοποικιλότητα

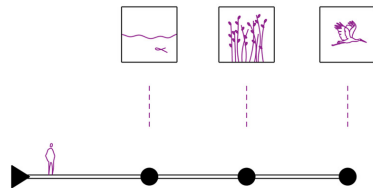
Ο θεματικός χώρος της σχέσης ανθρώπου και βιοποικιλότητας, αναπτύσσεται στην περιοχή της παλιάς πόλης, όπου η διάβρωση του εδάφους έχει δημιουργήσει μια λεπτή διαπραγμάτευση μεταξύ νερού και ξηράς, διαμορφώνοντας τα υδρολίβαδα του μέλλοντος - ένα καταφύγιο όπου η άγρια ζωή και τοπική χλωρίδα έχουν επανέλθει δυναμικά. Ο χώρος που δημιουργείται, αποτελεί μία γραμμική πορεία που εμπεριέχει 3 εμπειρίες στάσεων, οι οποίες είναι κυριολεκτικά προσανατολισμένες ως δομές στο να φέρουν τον επισκέπτη σε επαφή με τη βιοποικιλότητα του τόπου. Δηλαδή με την υδρόβια ζωή, τους καλαμιώνες και τους οργανισμούς που αναπτύσσονται κοντά σε αυτούς αλλά και για τους πελαργούς και τα υπόλοιπα πουλιά της περιοχής.

Με σκοπό να κατευθύνουν, αλλά και να υπάρξει η μικρότερη δυνατή ενόχληση από την ανθρώπινη παρουσία, οι χώροι των 3ων στάσεων προσεγγίζουν διαφορετικά επίπεδα υψών και διαμορφώνονται κατάλληλα ώστε ως δομές από μόνες τους να προσανατολίζουν ή να προσφέρουν την οπτική που χρειάζεται για να έρθει σε επαφή ο επισκέπτης με την βιοποικιλότητα της περιοχής.

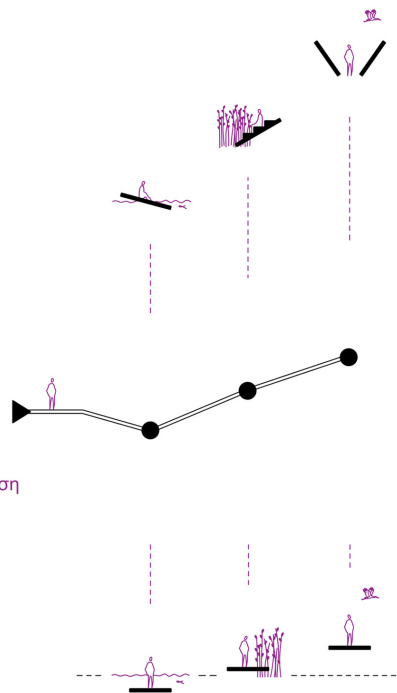

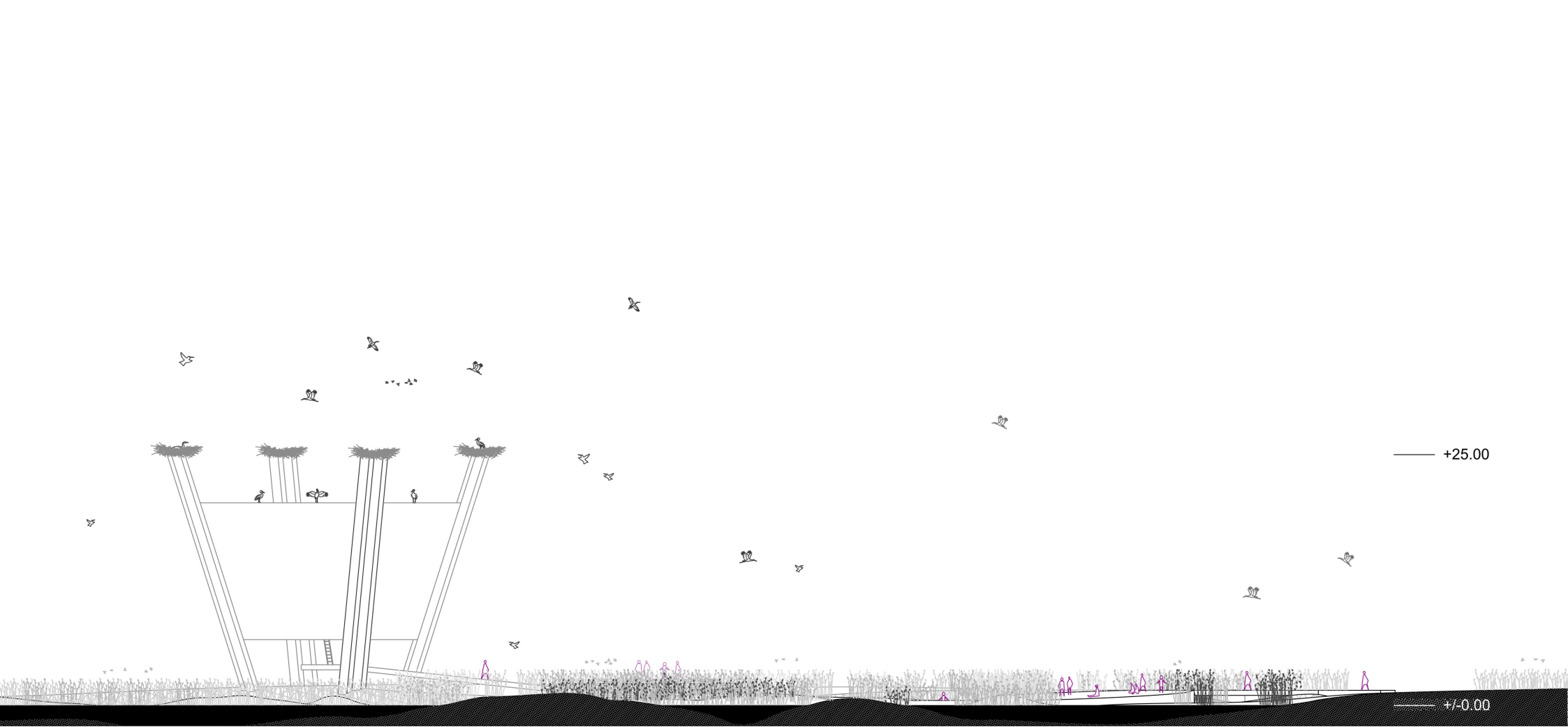
1. γραμμική πορεία

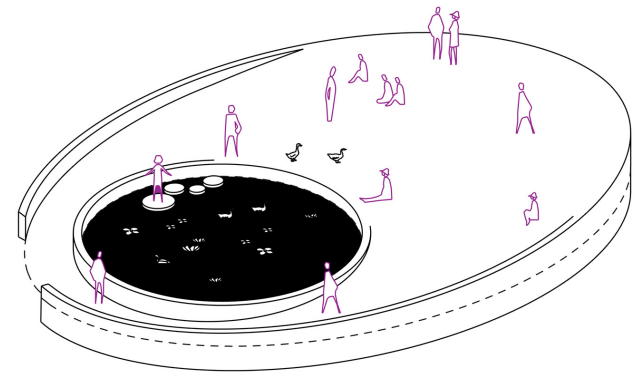

2. στάσεις

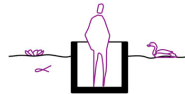

3. διαμόρφωση

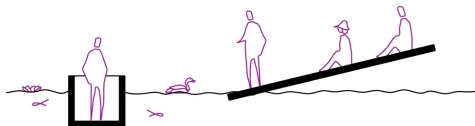

ΣΤΑΣΗ 1: υδρόβια βιοποικιλότητα

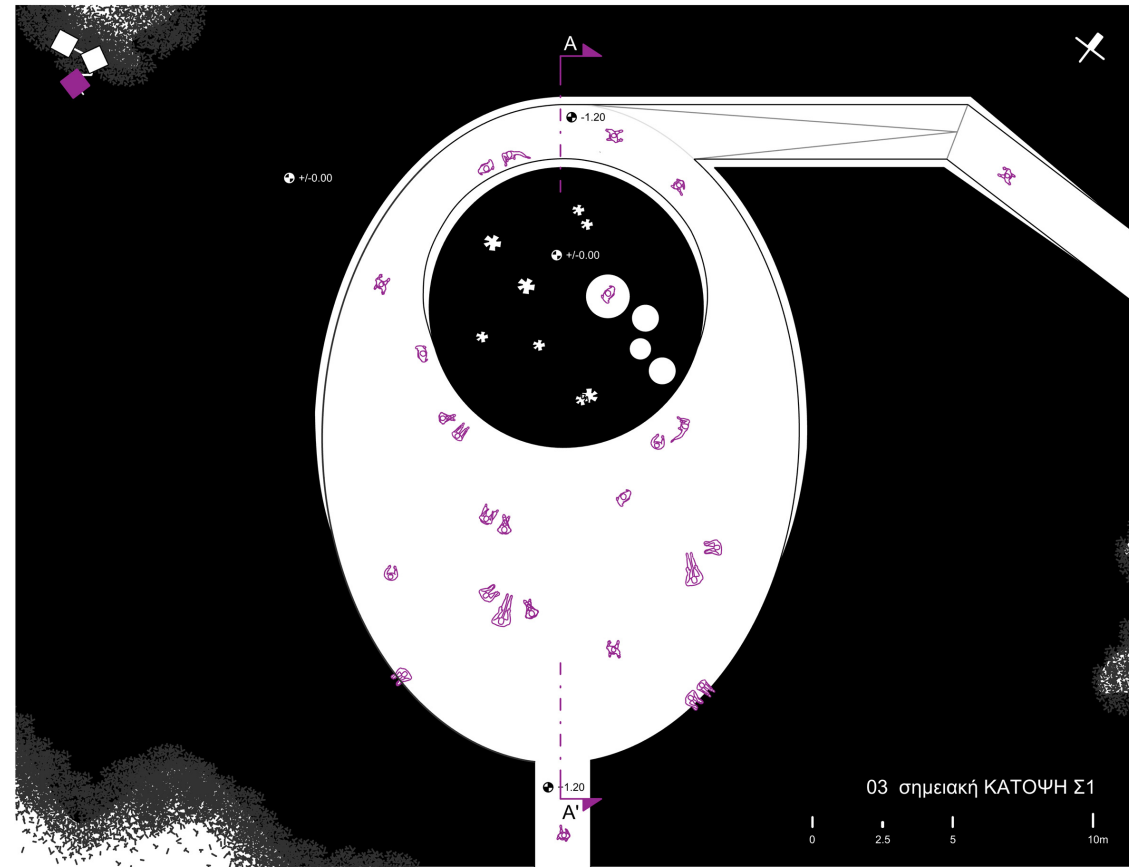
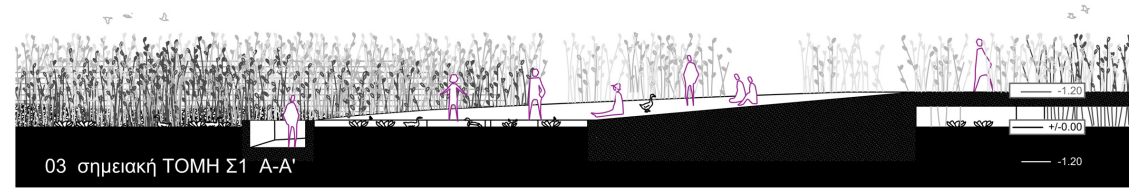

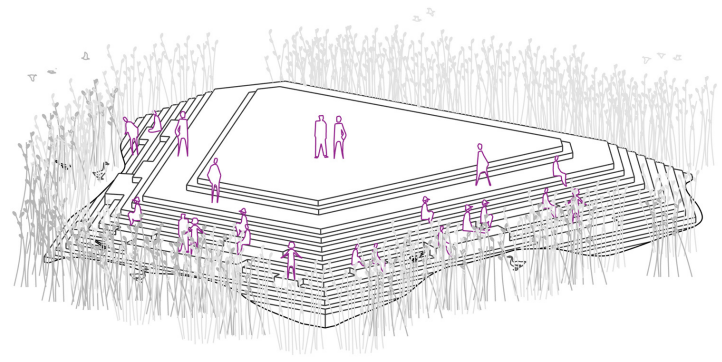
1. μεμονωμένες στάσεις

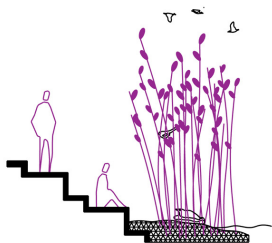
2. ομαδικές συναντήσεις / εκδηλώσεις

Διάγραμμα δραστηριοτήτων Σ01

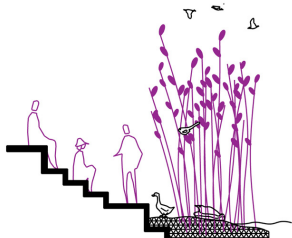

ΣΤΑΣΗ 2: καλαμιώνες και γύρω οργανισμοί

1. μεμονωμένες στάσεις

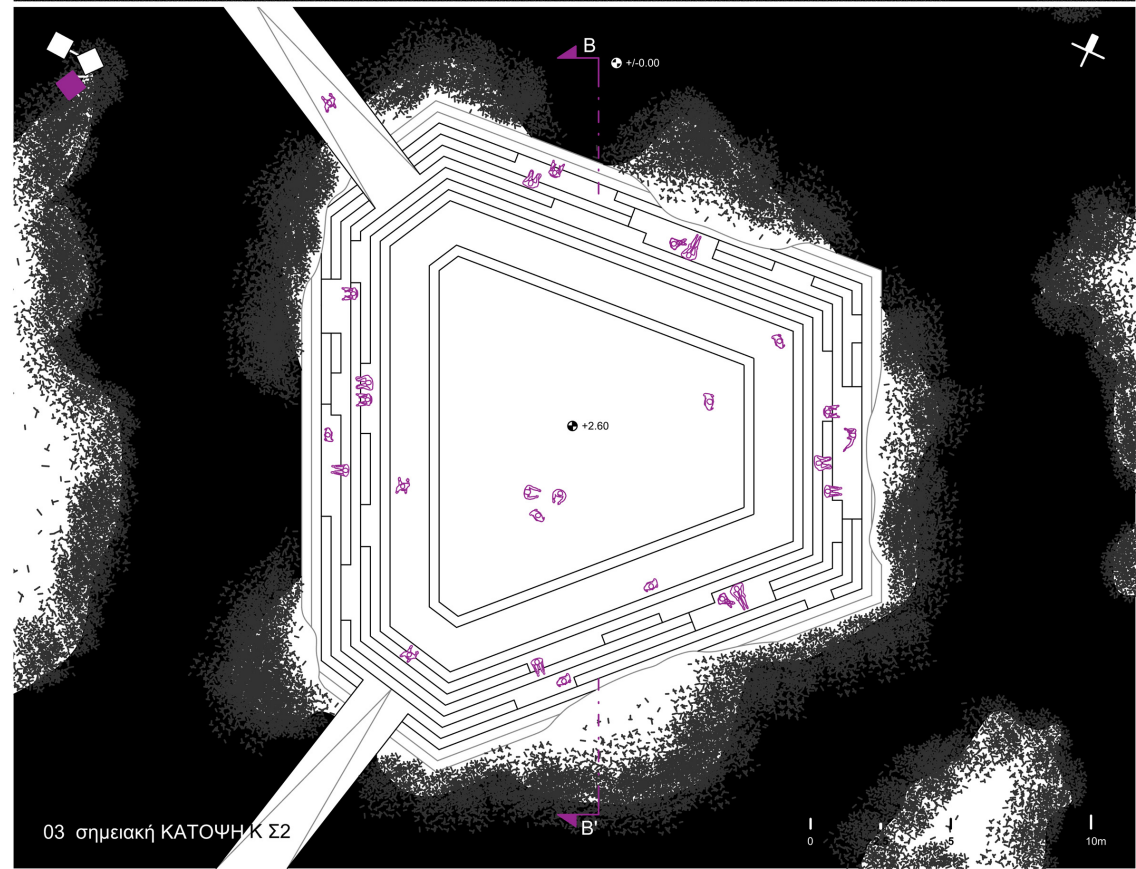
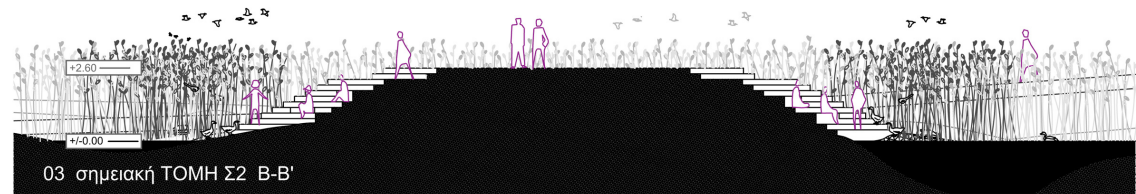

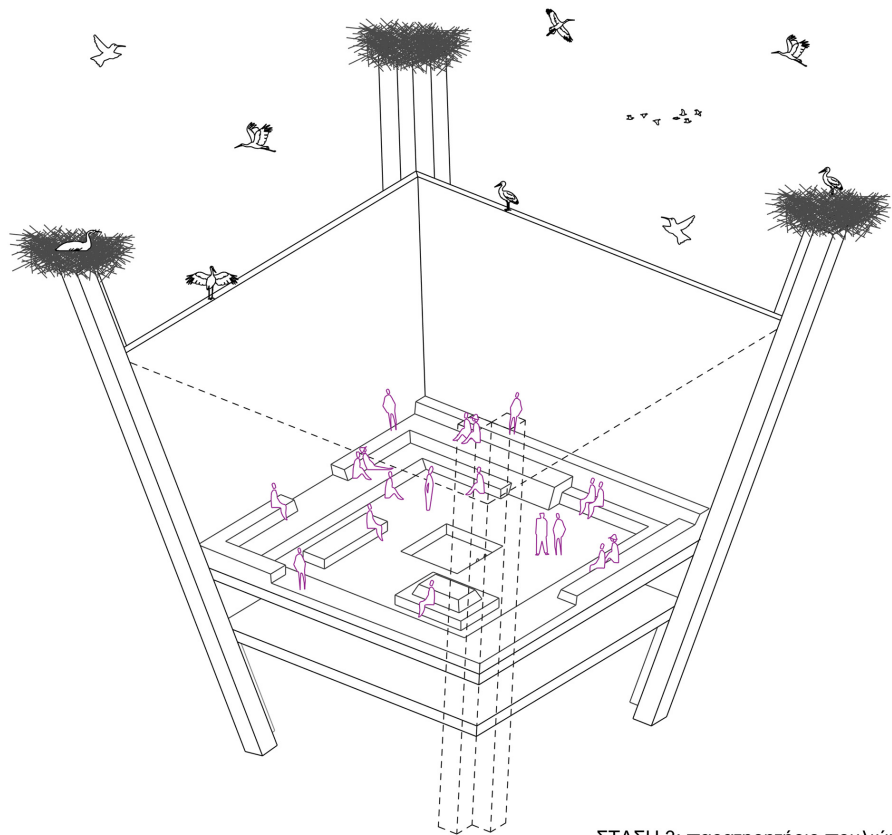
2. ομαδικές συναντήσεις

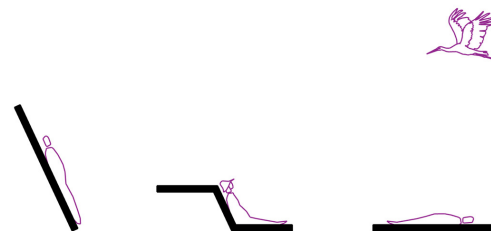
3. εκδηλώσεις

Διάγραμμα δραστηριοτήτων Σ02

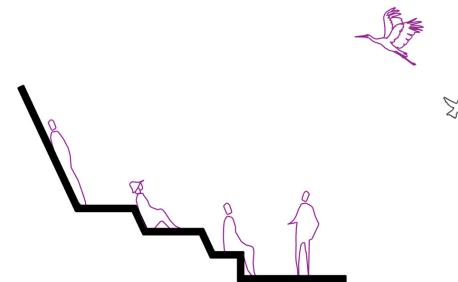

ΣΤΑΣΗ 3: παρατηρητήριο πουλιών

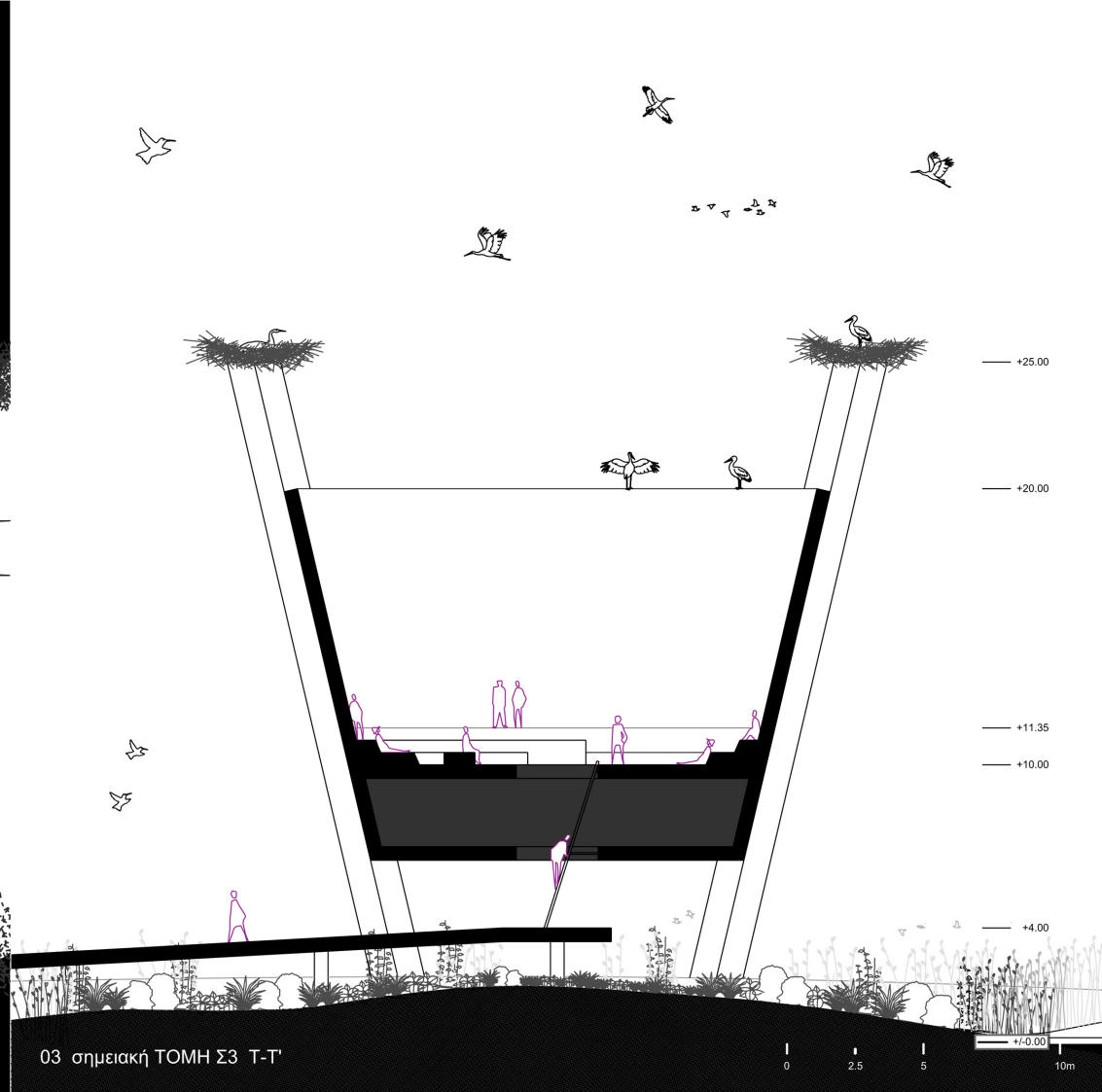
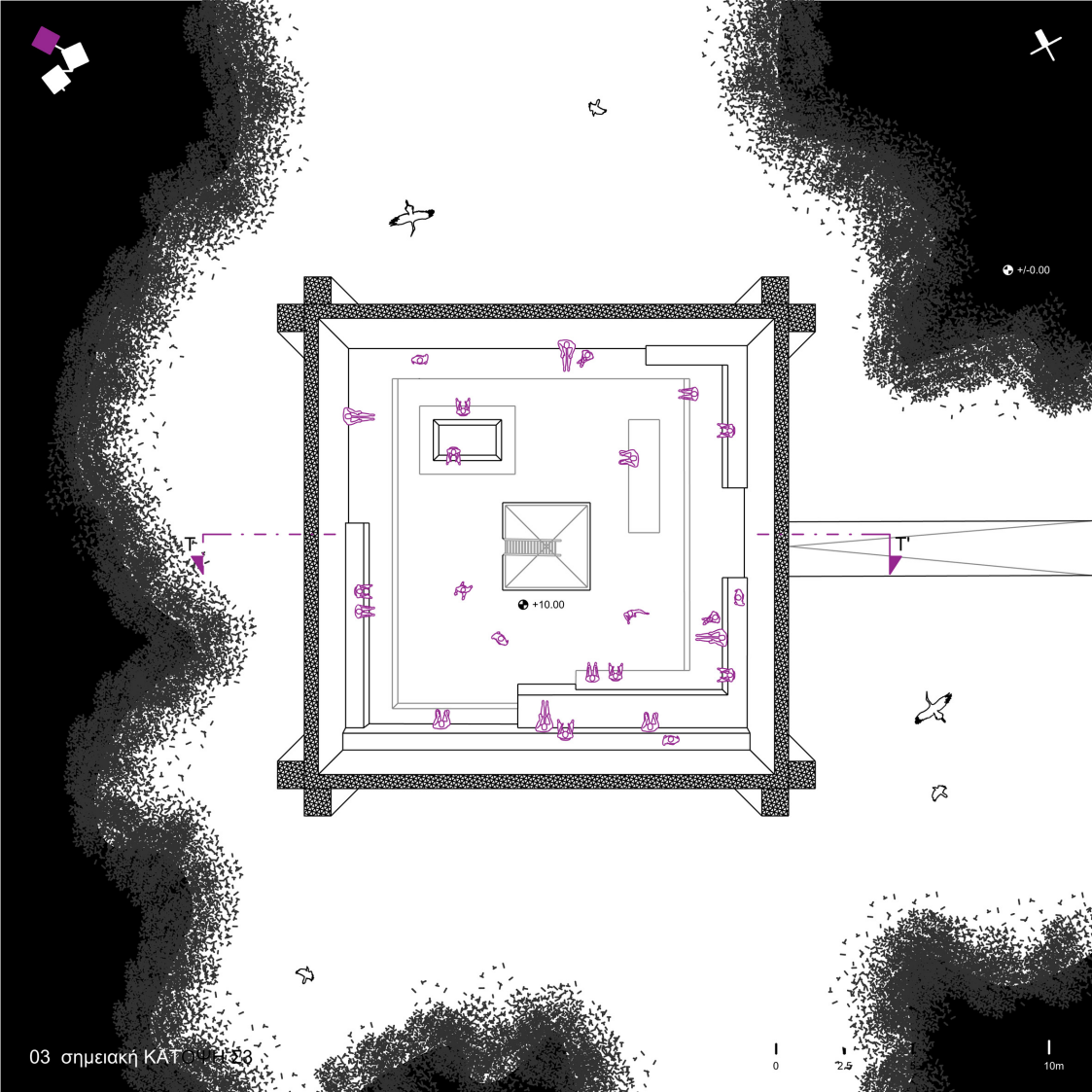

1. μεμονωμένες στάσεις

2. ομαδικές συναντήσεις / εκδηλώσεις

διάγραμμα δραστηριοτήτων και στάσεων Σ03

Η. Τρισδιάστατες απεικονίσεις

Εικόνα 02. Θεματικός χώρος 02. Άνθρωπος και νερό

Εικόνα 03. Θεματικός χώρος 03. Άνθρωπος και βιοποικιλότητα

Θ. Μακέτες

Μακέτα 01. Κλίμακα 1:500.
Θεματικός χώρος 01. Άνθρωπος και βουνά

Μακέτα 02. Κλίμακα 1:200.
Θεματικός χώρος 02. Άνθρωπος και νερό

Μακέτα 03. Κλίμακα 1:500.
Θεματικός χώρος 03. Άνθρωπος και βιοποικιλότητα

I. Βιβλιογραφία / Αναφορές

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δημητριάδης, Ε., (1993). Το βίλαετι των Ιωαννίνων κατά τον 19ο αιώνα: Γιάννενα, Από την «πόλη-παζάρι» στην «πόλη-πρακτορείο». εκδόσεις Κυριακίδη. Θεσσαλονίκη

Ζηγούρης, Θ., (2019). Από τον Bernasconi στον Hebrard: Γνωστοί και άγνωστοι Πολεοδομικοί χάρτες των Ιωαννίνων. Ιωάννινα

Καρακίτσιος, Β., Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρία, (1994). Η καρστική λεκάνη Ιωαννίνων (ΒΔ Ελλάδα), Οι δυσμενείς ανθρωπογενείς δραστηριότητες σ’ αυτή και οι τρόποι αντιμετώπισής τους. 5ο Διεθνές συνέδριο. Ανάπτυξη, εξέλιξη και περιβάλλον σπηλαίων. Αθήνα – Κρήτη

Μακρής, Γ., Παπαγεωργίου Σ. (1990). Το χερσαίο δίκτυο επικοινωνίας στο κράτος του Αλή Πασά Τεπελένη, Ενίσχυση της τοπικής εξουσίας και απόπειρα δημιουργίας ενιαίας αγοράς. Εκδόσεις Παπαζήση.

Περιφέρεια Ηπείρου, (2015). Μελέτη Αποκατάστασης Οικοσυστήματος Λίμνης Παμβώτιδας. Αθήνα

ΤΕΕ-Τμήμα Ηπείρου, (2013). Παμβώτιδα και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις. Ημερίδα: Διαχειριστικές προτάσεις για την Παμβώτιδα. Ιωάννινα

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ειδική Γραμμή Υδάτων, (2018). Έκθεση αποτελεσμάτων διαβούλευσης. Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου.

Χαρίσης, Β., (2003). Ιωάννινα, Ίδρυση-Χωροταξικός ρόλος – μορφή της πρωτοβυζαντινής πόλεως. Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών. Ιωάννινα

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΑΡΘΡΑ + ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Φορέας Διαχείρισης, Λίμνης Παμβώτιδας. Πανίδα της Λίμνης Παμβώτης. Διαθέσιμο στο: [https://www.lakepamvotis.gr/articles/panida/%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B1](τελευταία πρόσβαση στις 26 Ιανουαρίου 2025)

Φορέας Διαχείρισης, Λίμνης Παμβώτιδας. Χλωρίδα της Λίμνης Παμβώτης. Διαθέσιμο στο: [https://www.lakepamvotis.gr/articles/clorida/%CE%A7%CE%BB%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B4%CE%B1](τελευταία πρόσβαση στις 26 Ιανουαρίου 2025)

Πρωινός Λόγος, (2022). Οι πελαργοί της πόλης μας... . διαθέσιμο στο: [https://www.proinoslogos.gr/%CE%B1%CF%81%CE%B8%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%B1/72195-%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CE%B5%CE%BB%CE%B1%CF%81%CE%B3%CE%BF%CE%AF-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%B1%CF%82%E2%80%A6](τελευταία πρόσβαση στις 26 Ιανουαρίου 2025)

Newsroom, (2023). Εικόνες θλίψης από την πλημμυρισμένη Θεσσαλία. Εικόνες από Λιάκος Γ. και Καραγιάννης Μ., διαθέσιμες στο: [https://www.news247.gr/ellada/eikones-thlipsis-aro-tin-plimmirismeni-thessalia/] (τελευταία πρόσβαση στις 26 Ιανουαρίου 2025)

Οι φωτογραφίες χωρίς αναφορά, προέρχονται από το διαδίκτυο και δεν φέρουν αναγνώρισμα όνομα ή πηγή προέλευσης.

